

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

PĀRSKATS PAR NEBANKU PATĒRĒTĀJU KREDITĒŠANAS TIRGUS DARBĪBU 2016.GADĀ

Rīga 2017

Saturs

1. Vispārēja informācija	2
2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms.....	6
3. Kredītportfelis	12
4. Kredītu kvalitāte	15
5. Procentu likmes	18
6. Distances kredītu pagarināšana.....	24

1. Vispārēja informācija

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC) nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju uzraudzību veic kopš 2011.gada 1.novembra. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un savlaicīgu nozares tirgus datu analīzi, spētu sekot līdzi nebanku nozares tendencēm, atklāt problēmas, izprast nebanku kreditētāju jaunievedumus to īstenojamā komercdarbībā un šīm aktivitātēm atbilstoši rosināt izmaiņas likumdošanā, nebanku kreditētājiem divas reizes gadā PTAC ir jāiesniedz dati par kreditēšanas darbības rezultātiem. PTAC veic nebanku kreditētāju darbības datu apkopošanu un pārskatu par nebanku patērētāju kreditēšanas tirgus darbību sagatavošanu. Pārskati tiek veidoti kopš 2013.gada. Pārskatos ietver nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzējus, kuriem ir spēkā esošas licences, datus apkopojot pa sniegtajiem kredītu veidiem atbilstoši iedalījumam:

1. Hipotekārais kredīts – kredīts nekustamā īpašuma iegādei vai kredīts, kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku.

2. Līzings un cits ar transportlīdzekli vai citu objektu (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošināts kredīts (turpmāk – Līzings un cits ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināts kredīts) – finanšu līzings ar transportlīdzekli vai cita objekta (izņemot nekustamo īpašumu) iegādei vai nomai (operatīvais līzings), vai kreditēšanas līgumi, kuru atmaksa nodrošināta ar iegādātā transportlīdzekļa vai cita objekta (izņemot nekustamo īpašumu) nodrošinājumu (t.sk., atgriezeniskais līzings un kreditēšanas līgumi ar auto komercķīlu).

3. Patēriņa kredīts – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts patēriņa finansēšanai un kuri tiek noslēgti abām pusēm savstarpēji satiekoties (piemēram, kredīti konkrētu preču un pakalpojumu iegādei, nomaksas kreditēšanas līgumi un cita veida kredīti).

4. Distances kredīts – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts patēriņa finansēšanai un kuri tiek noslēgti, izmantojot interneta, telekomunikāciju vai cita veida distances saziņas līdzekli (saukti par „ātrajiem kredītiem”).

5. Kredīts pret kustamas lietas ķīlu – kreditēšanas līgumi, saskaņā ar kuriem kredīts tiek izsniegts patēriņa finansēšanai un, kurus noslēdzot, patērētājs kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājumu nodod kādu lietu un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu (lombardu kredīts).

Tāpat nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju dati tiek apkopoti sekojošos griezumos:

1. No jauna izsniegtie aizdevumi (sadalīti pa grupām atkarībā no aizdevuma atmaksa termiņa veida distances un patēriņa kredītiem, vai procentu likmju veida hipotekārajiem kredītiem un līzingsiem);

2. Kredītportfeļa apmērs un portfeļa kvalitāte;

3. Vidējās svērtās likmes par aizdevuma izmantošanu un gada procentu likmes (ietver kredīta kopējās izmaksas – procentu maksājumus un citas summas, kas patērētājiem jāmaksā saistībā ar kredītu) pa mēnešiem (turpmāk – GPL);

4. Pagarināto kredītu skaits un pagarinājumu skaits patēriņa un distances kredītiem.

Uz 2016.gada 31.decembri salīdzinājumā ar analoģo periodu pirms gada izmaiņas nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju lokā bija vērojamas nenozīmīgas, taču vairāki pakalpojuma sniedzēji mainīja piedāvāto kredītu klāstu.

Nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju statistika

	2015. gada 31.dec.	2016.gada 31. dec.	Tirgus dalībnieku izmaiņas
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci	57	58	+ 1,75%
Kapitālsabiedrības ar spēkā esošu licenci, kuras izsniedz jaunus aizdevumus	57	57	+/- 0%
¹ Distances kredītu sniedzēji	19	20	+ 5,26%
¹ Patēriņa kredītu sniedzēji	19	21	+ 10,53%
¹ Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	19	18	(-) 5,26%
¹ Hipotekāro kredītu sniedzēji	13	12	(-) 7,69%
¹ Līzīga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	15	15	+/- 0%

¹ Sabiedrību skaits, kas 2015.un 2016.gadā konkrētajā kredīta veidā izsniegušas jaunus aizdevumus.

2016.gadā notikušās izmaiņas tirgū:

- tirgu pametusi viena sabiedrība - licenci turpmākajai darbībai nav pārreģistrējusi SIA “Totem Finanšu sistēma”, kas iepriekš darbojās Distances kredītu izsniegšanas jomā;
- divas sabiedrības veica nosaukuma maiņu: 2016.gada janvārī SIA “Finansu Grupa Latvijas Lombardi SIA” kļuva SIA “Finance 360” un 2016.gada augustā SIA “Banknote” (vēl iepriekš SIA “Rīgas pilsētas lombards”) kļuva par SIA “MoneyMetro”;
- viena sabiedrība mainīja uzņēmējdarbības formu no SIA kļūstot AS (“Money Express Credit”, 2016.gada jūlijs);
- bijuši divi jaunpienācēji nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēju vidū: AS „Sun Credo” – licence saņemta 2016.gada aprīlī un SIA “Hedge Capital Company” - 2016.gada jūnijā.
- 2016.gada novembrī pieteikumu speciālās atļaujas (licences) saņemšanai iesniegusi AS “Direct Mortgage Capital”, norādot velmi iesaistīties hipotekāro aizdevumu izsniegšanā. Uz 2016.gada 31.decembri pieteikums bija izskatīšanas stadijā, līdz ar to konkrētā sabiedrība pārskatā netiek iekļauta.

Līdz ar to uz 2016.gada 31.decembri salīdzinājumā ar 2015.gada 31.decembri kapitālsabiedrību skaits, kurām ir spēkā esošas licences, bija palielinājies par vienu – līdz 58. Viena no sabiedrībām, kas 2016.gadā saņēma speciālo atļauju (licenci), jaunu aizdevumu izsniegšanu līdz gada beigām neuzsāka.

**Licencētie nebanku kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji dalījumā pēc
piedāvātā kredītēšanas veida uz 2016.gada 31.decembri.**

	Skaitis	Sabiedrības	
Distances kredītēšanas pakalpojumu sniedzēji	20	SIA „OC finance” SIA „Finanza” SIA „Greencredit” SIA „Extra Credit” SIA „IPF Digital Latvia” SIA „Delta Capital” SIA „Creamfinance Latvia” AS „Lateko Līzings” SIA „Nordic Finance” SIA „Ozerings Group”	SIA „VIA SMS” „MiniCredit” AS SIA „SOHO Group” SIA „Ātrais Kredīts” SIA „E Lats” SIA „Vivus” SIA „InCREDIT GROUP” AS „4finance” SIA „ONDO” SIA „Hedge Capital Company”
Patēriņa kredītu sniedzēji	21	SIA „LAFIKO.LV” SIA „BEST LĪZINGS” AS „Lateko Līzings” SIA „Nordic Finance” AS „Orbīta” SIA „InCREDIT GROUP” AS „Moda Kapitāls” SIA „MoneyMetro” AS „Dagne” UAB „Mokilizingas” filiāle Latvijā	SIA „ExpressCredit” SIA „Aizdevums.lv” SIA „Ātrais Kredīts” SIA „DSA INVEST” SIA „E Lats” SIA „Baltic Finance Fund” SIA „VITA CREDIT” SIA „Inbank Līzings” SIA „Finance 360” SIA „Ozerings Group” AS „Money Express Credit”
Kredītu pret kustamas lietas ķīlu sniedzēji	18	AS „Liepājas lombards” AS „UNIONS” AS „GARANTS PLUS” AS „Dagne” SIA „Laredo 5” SIA „Ozerings Grupa” AS „Orbīta” AS „Moda Kapitāls” SIA „Ātra Finanšu Palīdzība” „AVOTS”	SIA „FRESHCASH LATVIJA LTD” SIA „VITA CREDIT” SIA „Ātrais Kredīts” SIA „DSA INVEST” SIA „E Lats” AS „Margerds” AS „Money Express Credit” SIA „ExpressCredit” SIA „Finance 360”
Hipotekāro kredītu sniedzēji	12	SIA „Ātrais Kredīts” AS „West Kredit” AS „Lateko Līzings” AS „Hipocredit” AS „Moda Kapitāls” SIA „FZ Capital”	SIA „FINANŠU INVESTĪCIJAS” SIA „Baltic Finance Fund” SIA „Finance 360” SIA „LATVIJAS HIPOTĒKA” SIA „GRAND CREDIT” AS „Money Express Credit”
Līzīga un citu ar transportlīdzekļi vai citu objektu nodrošināto kredītu sniedzēji	15	SIA „VITA CREDIT” AS „Mogo” AS „Money Express Credit” SIA „DnB Līzings” SIA „UniCredit Leasing” SIA „DSA INVEST” SIA „NORD Līzings”	SIA „Nordea Finance Latvia” SIA „SEB Līzings” SIA „Swedbank Līzings” SIA „InCREDIT GROUP” AS „Moda Kapitāls” SIA „Citadele līzings un faktoringss” AS „Motoiro Līzings” AS „Dagne”

Licence ir spēkā, bet periodā jaunus līgumus neslēdza	1	AS "SUN Credo"
---	---	----------------

2016.gada 31.decembrī Latvijā, spēkā esot 58 licencēm, darbojās 57 nebanku kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji, t.sk. 21 sabiedrība izsniedza Patēriņa kredītus, 20 sabiedrības izsniedza Distances kredītus, 18 sabiedrības izsniedza Kredītus pret kustamas lietas ķīlu (lombarda kredītus), 15 sabiedrības izsniedza Līzinga un citus ar transportlīdzekļa vai cita veida objekta nodrošinājumu saistītus kredītus un 12 sabiedrības izsniedza Hipotekāros kredītus.

Neviena no sabiedrībām uz 2016.gada 31.decembri jaunu kredītu izsniegšanā nav pārstāvēta visās piecās kredītu grupās, trīs ir pārstāvētas četrās kredītu grupās (pirms gada bija viena), astoņas sabiedrības ir pārstāvētas trīs kredītu grupās (pirms gada bija deviņas), četras – divās kredītu grupās (pirms gada bija 6). Tomēr lielākā daļa – 40 sabiedrības, jeb 70% no visām sabiedrībām, kas izsniedz jaunus aizdevumus, ir izvēlējušās šauru specializāciju – kreditēšanu tikai vienā no piecām kredītu grupām. Būtiskākās izmaiņas – sabiedrības, kas iepriekš bija specializējušās kredītu pret kustamas lietas ķīlu izsniegšanā, pakalpojumu klāstam pievieno neliela apjoma nenodrošinātos naudas kredītus, savukārt atsevišķas sabiedrības atteikušās no Hipotekāro aizdevumu un līzinga pakalpojumu sniegšanas.

Distances kredītu grupā 2016.gadā notikušas sekojošas izmaiņas: 1) no darbības nebanku kreditēšanas jomā atteicās un tirgu pameta SIA "Totem Finanšu Sistēma; 2) sākot ar 2016.gada augustu, strauji kreditēšanu uzsākusi SIA "Hedge Capital Company", kura specializējusies kredītkaršu jomā; 3) 2016.gada decembrī Distances kredītu sniedzējiem pievienojās SIA "Ozerings Grupa".

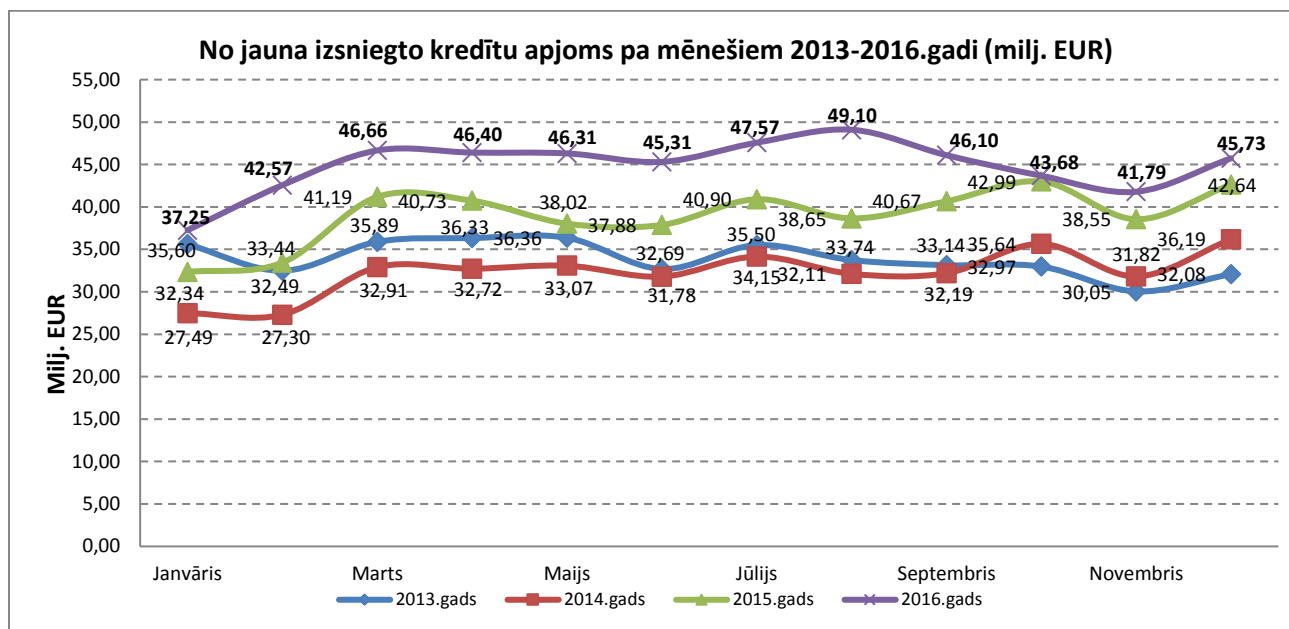
Patēriņa kredītu grupā no jauna klāt nākušas SIA "Ozerings Grupa" (ar 2016.gada janvāri) un AS "Money Express Credit" (ar 2016.gada jūniju), savukārt pēc vairāk nekā gada pārtraukuma patēriņa kreditēšanu atsākušas SIA Finance 360 un SIA "MoneyMetro" (iepriekšējais nosaukums SIA "Banknote").

SIA "MoneyMetro" (iepriekšējais nosaukums SIA "Banknote"), 2016.gadā atsākot izsniegt patēriņa kredītus, nav atsākusi kredītu pret kustamas mantas ķīlu izsniegšanu, līdz ar to šajā kredītu grupā strādājošo sabiedrību skaits 2016.gadā samazinājies par vienu, jo jaunpienācēju nav.

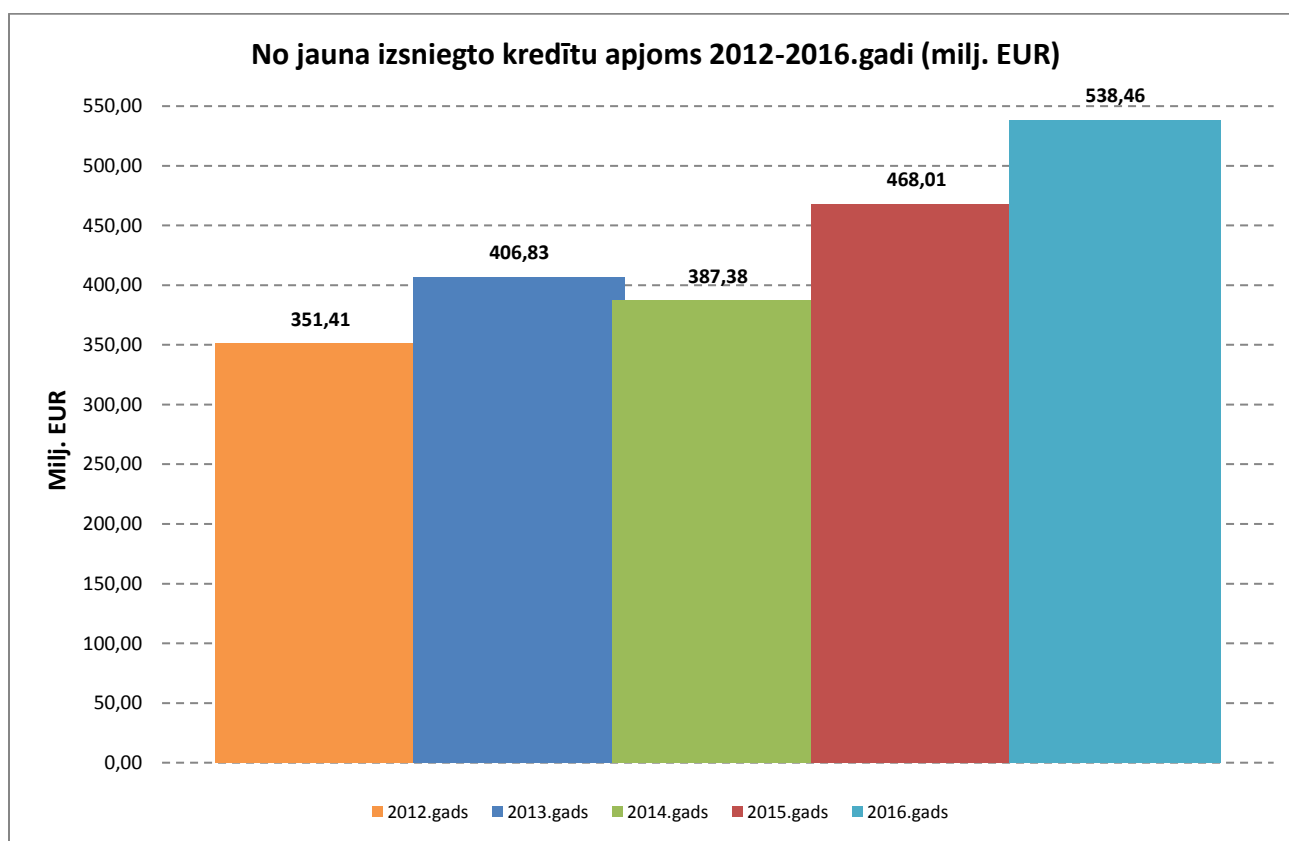
Arī Hipotekāro aizdevumu sniedzēju grupā 2016.gadā kreditētāju skaits samazinājies par vienu – "MiniCredit" AS, kas 2015.gada 2.pusgadā bija izsniegusi hipotekāros aizdevumus, 2016.gadā jaunu hipotekāro aizdevumu izsniegšanu pārtrauca pilnībā. Hipotekāro kredītu sniedzējiem papildinājums gaidāms 2017.gadā, jo 2016.gada nogalē pieteikumu speciālās atļaujas (licences) saņemšanai iesniegusi AS "Direct Mortgage Capital" (uz 2016.gada 31.decembri pieteikums izskatīšanas stadijā, uz pārskata sagatavošanas brīdi – licence jau spēkā esoša).

Līzinga sniedzēju skaits 2016.gadā nav mainījies – nav ne jaunpienācēju, ne sabiedrību, kas būtu atteikušās no konkrētā pakalpojuma sniegšanas.

2. Patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms

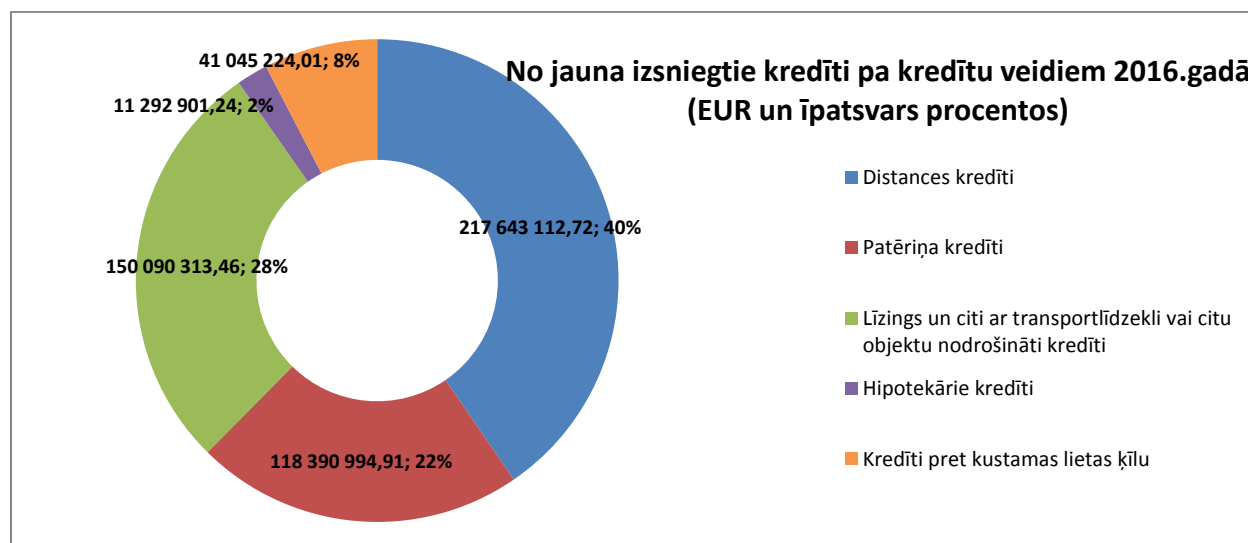
2.1.att. Nebanku sektorā patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms (milj.EUR) pa mēnešiem.

2.2.att. Nebanku sektorā patērētājiem no jauna izsniegto kredītu apjoms (milj.EUR) gadā.

2016.gads nebanku kreditētājiem no jauna izsniegto kredītu jomā bijis veiksmīgākais piecu gadu laikā (2.2.att.). Nevienā no 2016.gada mēnešiem izsniegtā aizdevuma summa nav bijusi mazāka par iepriekšējo gadu attiecīgajiem mēnešiem, viena mēneša maksimumu no jauna izsniegto kredītu kopsummā sasniedzot 2016.gada augustā ar 49,10 milj. EUR, kas bija par 6,11 milj. EUR vairāk nekā 2015.gada maksimums - 42,99 milj. EUR (2015.gada oktobris).

Kopumā nebanku sektora kreditēšanas pakalpojumu sniedzēji 2016.gadā patērētājiem no jauna izsniedza kredītus 538,46 milj. EUR apmērā, kas ir par 70,45 milj. EUR jeb 15,05% vairāk nekā 2015.gadā, kad bija 468,01 milj. EUR apmērā, kas ir par 80,63 milj. EUR jeb 20,81% vairāk nekā 2014.gadā, kad savukārt bija vērojams samazinājums pret 2013.gadu par 19,45 milj. EUR jeb 4,78% (2.2.att.). 2016.gadā no jauna izsniegto kredītu kopsumma pirmo gadu, par kuru tiek apkopoti dati - 2012., pārsniegusi par 187,05 milj. EUR jeb 53,23%.

2.3.att. No jauna izsniegto kredītu summas un procentuālais īpatsvars pa kredītu veidiem.

Kā redzams 2.3 attēlā, tad no jauna izsniegtajos kredītos 2016.gadā turpina dominēt Distances kredīti ar 217,64 milj. EUR jeb 40% no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas (iepriekšējā gada īpatsvars 41%). Tālāk seko Līzings un citi ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātie kredīti ar 150,09 milj. EUR jeb 28% (iepriekš – 27%) no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas un Patēriņa kredīti ar 118,39 milj. EUR jeb 22% (iepriekš-21%). Kredīti pret kustamas lietas ķīlu 2016.gadā izsniegti kopsummā par 41,05 milj. EUR, kas aizņem 8% no visas no jauna izsniegto kredītu kopsummas (iepriekš – 9%), savukārt vismazāk, līdzīgi kā iepriekšējos periodos, nebanku sektorā no jauna izsniegti ir Hipotekārie aizdevumi - 2016.gadā 11,29 milj. EUR jeb tikpat, cik iepriekš - 2% no jauna izsniegtās kredītu kopsummas.

Jauno kredītu izsniegšanā pieaugums kopsummās vērojams visos kredīta veidos. Nākamā tabula sniedz ieskatu, kā pēdējos trīs gados pa kredītu veidiem ir mainījies no jauna izsniegto kredītu skaits un summas.

2.1. tabula

No jauna izsniegto aizdevumu skaita un apjoma izmaiņas 2014-2016.gadā

Kredīta veids	2014.gads kopā		2015.gads kopā		2016.gads kopā		2016.gadā salīdzinājumā ar 2014.gadu		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %	summas izmaiņas %	kredītu skaita izmaiņas %
Distances kredīti	144 169 402	790 802	192 578 153	882 011	217 643 113	865 361	50,96%	9,43%	13,02%	-1,89%
Patēriņa kredīti	91 191 631	291 034	99 110 685	296 360	118 390 995	324 936	29,83%	11,65%	19,45%	9,64%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	105 259 741	16 540	124 519 875	17 143	150 090 313	16 694	42,59%	0,93%	20,54%	-2,62%
Hipotekārie kredīti	8 363 373	933	11 118 857	1 098	11 292 901	1 229	35,03%	31,73%	1,57%	11,93%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	38 400 683	702 622	40 678 629	691 212	41 045 224	646 525	6,89%	-7,98%	0,90%	-6,47%
NEBANKU SEKTORS KOPĀ	387 384 831	1 801 931	468 006 198	1 887 824	538 462 546	1 854 745	39,00%	2,93%	15,05%	-1,75%

Kā liecina 2.1. tabulā redzamais, no jauna izsniegto aizdevumu skaita pieaugums 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu vērojams Patēriņa kredītiem (+ 9,64%) un Hipotekārajiem kredītiem (+11,93%), savukārt apjoma pieaugums otro gadu pēc kārtas, konstatējams visiem kredītu veidiem, tieša nevienmērīgi.

Vislielākais pieaugums no jauna izsniegto kredītu summā salīdzinājumā ar 2015.gadu (+ 25,57 milj. EUR jeb 20,54%) bija Līzinga un citiem ar transporta līdzekli/objektu nodrošinātajiem kredītiem. Jaunu kredītu izsniegšanas summa šiem kredītiem 2016.gadā pirmo reizi pārsniedza 150 milj. EUR. Tikai nedaudz no jauna izsniegto kredītu summas pieaugumā 2016.gadā atpaliek Distances kredīti (+25,06 milj. EUR jeb 13,04% salīdzinājumā ar 2015.gadu).

Distances kredītos dalījumā pa atmaksas veidiem (2.2.tabula) 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu bez maksas izsniegtie aizdevumi samazinājušies par 55,7 tūkst. skaitā un 9,19 milj. EUR summā, maksas Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā izsniegšana palielinājusies 2,9 tūkst. skaitā un par 8,66 milj. EUR summā. Vislielākās izmaiņas vērojamas Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku – to izsniegšanas skaits 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu palielinājies par 36,1 tūkst. skaitā (+ 30,35%) un 25,6 milj. EUR summā (+ 49,25%).

2.2. tabula

No jauna izsniegtie Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2015.-2016.gadā

Distances kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2015.gads kopā		2016.gads kopā		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie distances kredīti	27 172 280	150 662	17 981 968	94 978	-9 190 312,50	-55 684	-33,82%	-36,96%
Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	113 444 122	612 294	122 106 259	615 193	8 662 137,29	2 899	7,64%	0,47%
Ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai beztermiņa (kredītlinijas)	51 961 751	119 055	77 554 886	155 190	25 593 135,07	36 135	49,25%	30,35%
Kopā	192 578 153	882 011	217 643 113	865 361	25 064 959,86	-16 650	13,02%	-1,89%

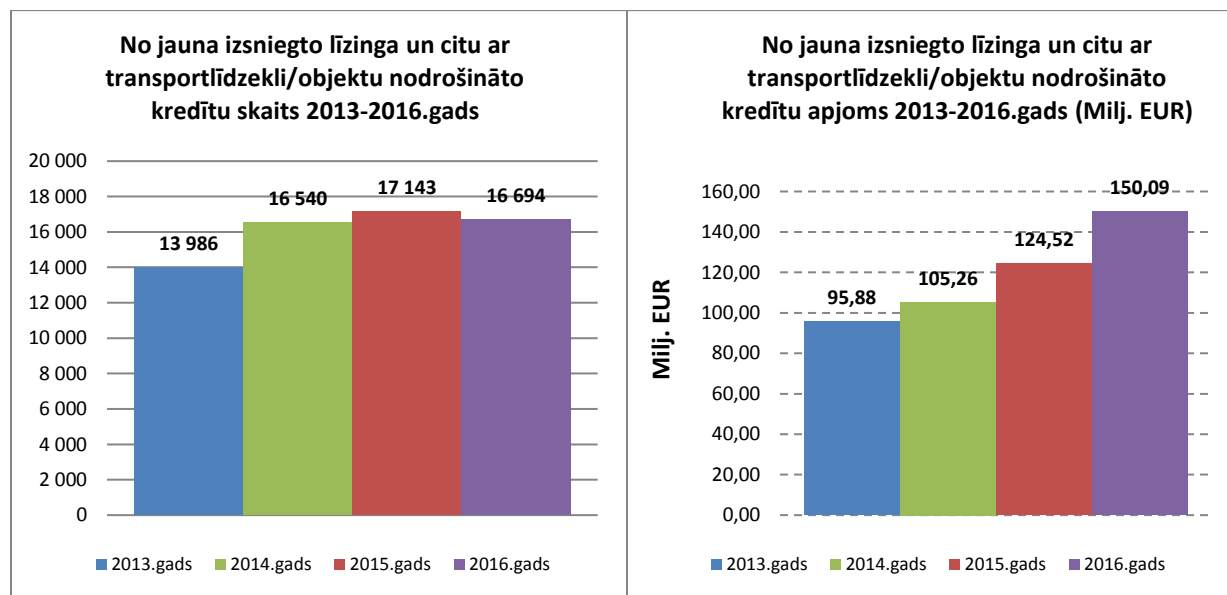
Patēriņa kredītu pieaugums vērojams ceturto gadu pēc kārtas (2.1.tabula, rinda Patēriņa kredīti). 2016.gadā, analizējot datus par iepriekšējiem periodiem, bija pamanāms, ka pieauguma temps kļūst lēnāks: 2014.gadā pret 2013.gadu no jauna izsniegto kredītu izmaiņas skaitā aprēķināmas + 12,37% un summā + 15,78%, savukārt 2015.gadā pret 2014.gadu attiecīgi vairs tikai + 1,83% un + 8,68%. 2016.gadā Patēriņa kredītu izsniegšana ir aktivizējusies – izmaiņas kredītu skaitā salīdzinājumā ar 2015.gadu + 9,64%, izmaiņas summā + 19,45%.

2.3. tabula

No jauna izsniegtie Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem 2015.-2016.gadā

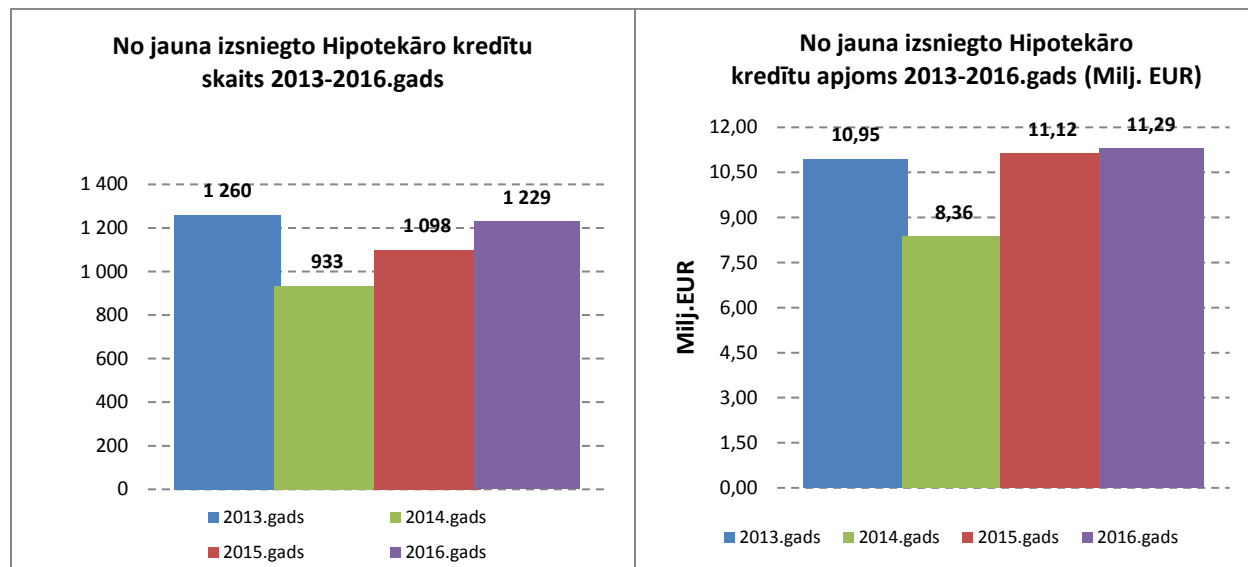
Patēriņa kredīti dalījumā pa atmaksas veidiem	2015.gads kopā		2016.gads kopā		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu		2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu	
	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summa, EUR	kredītu skaits	summas izmaiņas %	skaita izmaiņas %
Bez maksas izsniegtie patēriņa kredīti	8 841 576	32 941	13 446 574	49 081	4 604 998,42	16 140	52,08%	49,00%
Patēriņa kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	7 375 107	98 563	8 156 928	78 400	781 820,77	-20 163	10,60%	-20,46%
Patēriņa kredīti ar aizdevuma atmaksas grafiku	82 894 002	164 856	96 787 492	197 455	13 893 490,78	32 599	16,76%	19,77%
Kopā	99 110 685	296 360	118 390 995	324 936	19 280 309,97	28 576	19,45%	9,64%

Patēriņa kredītiem dalījumā pa atmaksas veidiem (2.3. tabula), redzama citāda aina salīdzinājumā ar Distances kredītiem. Būtiskākās atšķirības – Patēriņa kredītiem pieaug no jauna bez maksas/ procentiem izsniegto Patēriņa kredītu skaits un summa, kamēr Distances kredītiem bez maksas / procentiem izsniegšana iet mazumā. Abiem kredīta veidiem vienojošās pazīmes ir aizdevuma ar atmaksas grafiku skaita un izsniegtās kopsummas būtisks palielinājums.

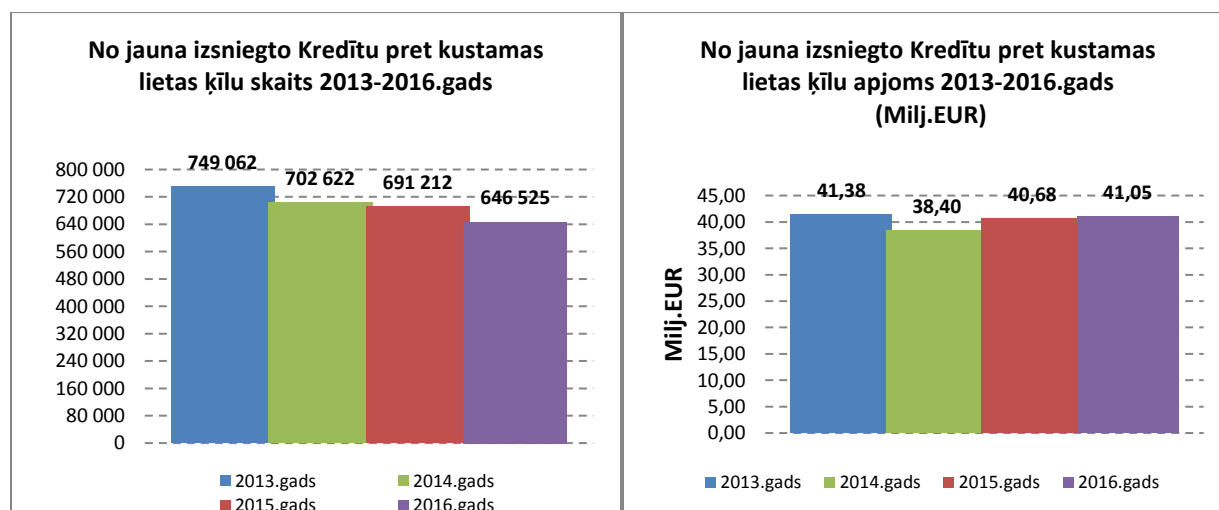
2.4. att. No jauna izsniegto līzina un citu ar transportlīdzekli / objektu nodrošināto kredītu skaits un apjoms.

Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinājumiem kredītiem no jauna izsniegto kredītu skaits pēc divu iepriekšējo gadu kāpuma 2016.gadā ir apstājies un pret 2015.gadu samazinājies par 449 jeb 2,62%, savukārt izsniegto kredītu kopsummas apjoms turpina palielināties: 2014.gadā pret 2013.gadu + 9,78%, 2015.gadā pret 2014.gadu + 18,30%, 2016.gadā pret 2015.gadu + 20,54% (2.1. tab. un 2.4.att.). Vienlaikus tas norāda uz būtisku viena izsniegtā kredīta vidējās summas palielinājumu šim kredīta veidam (2.6. tab.).

2.5.att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu skaits un apjoms.

Hipotekārajos kredītos 2016.gadā turpinās no jauna izsniegto kredītu skaita pieaugums, kas bija vērojams jau 2015.gadā salīdzinājumā ar 2014.gadu. 2016.gadā pret 2015.gadu + 11,93% (iepriekš +17,68%). Savukārt Hipotekārajos kredītos izsniegto summu iepriekš vērotais pieaugums 2016.gadā ir apstājies un izmaiņas pret 2015.gadu vien + 0,17 milj. EUR jeb +1,57% (2.1.tab. un 2.5. att.). Tas nozīmē viena noslēgtā kredītēšanas līguma vidējās summas samazinājumu 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu (2.6.tab.).

2.6.att. No jauna izsniegto Kredītu pret kustamas lietas ķīlu skaits un apjoms.

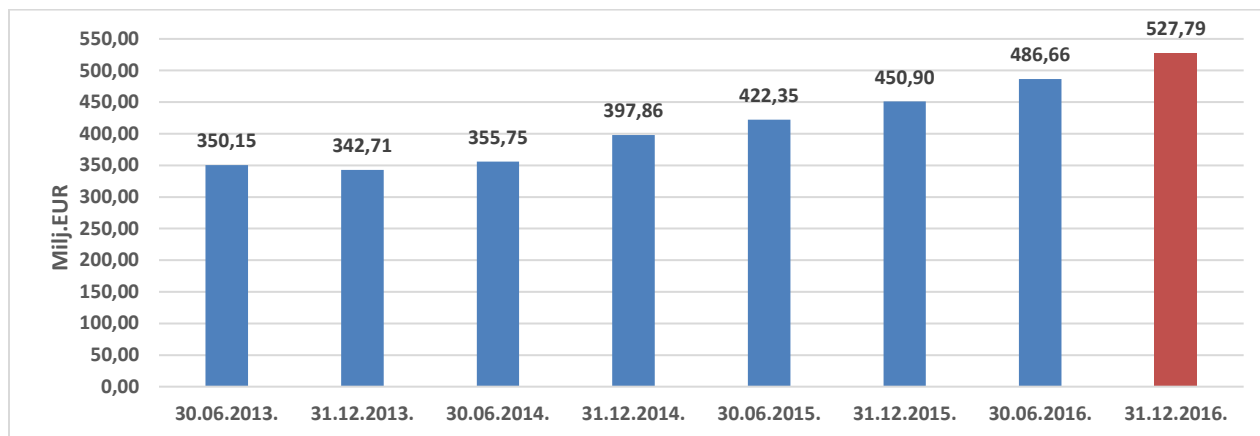
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu ir vienīgais no kredītu veidiem, kur periodā no 2013. līdz 2016.gadam no jauna izsniegto kredītu skaitā vērojama pakāpeniska samazināšanās, pie kam 2016.gadā samazinājuma ātrums pieaug: 2014.gadā izmaiņas pret 2013.gadu (-) 6,20%, 2015.gadā pret 2014.gadu (-) 1,62%, 2016.gadā pret 2015.gadu (-) 6,47%. Savukārt no jauna izsniegto kredītu summā pēc krituma 2014.gadā pret 2013.gadu par 2,98 milj. EUR jeb (-) 7,20% turpmākajos gados vērojams pieaugums: 2015.gadā pret 2014.gadu par 2,28 milj. EUR jeb + 5.93%, 2016.gadā pret 2015.gadu par 0,37 milj. EUR jeb + 0,90% (2.1. tabula un 2.6. att). Vienlaicīgi tas norāda uz faktu, ka arī Kredītiem pret kustamas lietas ķīlu pieaugusi vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma summa, kas gan 2016.gadā pret 2015.gadu un 2015.gadā pret 2014.gadu ir kopēja iezīme visiem kredītu veidiem, izņemot Hipotekāros kredītus 2016.gadā (2.6.tabula).

2.6. tabula

Vidējā viena no jauna izsniegtā aizdevuma summa 2014.-2016.gadi

Kredīta veids	2014.gads	2015.gads	2015.gadā salīdzinājumā ar 2014.gadu	2016.gads	2016.gadā salīdzinājumā ar 2014.gadu	2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu
	summa, EUR	summa, EUR	procentos	summa, EUR	procentos	procentos
Distances kredīti	182,31	218,34	19,76%	251,51	37,96%	15,19%
Patēriņa kredīti	313,34	334,43	6,73%	364,35	16,28%	8,95%
Līzings, noma un citi ar TL nodrošināti kredīti	6 363,95	7 263,60	14,14%	8 990,67	41,28%	23,78%
Hipotekārie kredīti	8 963,96	10 126,46	12,97%	9 188,69	2,51%	-9,26%
Kredīti pret kustamas lietas ķīlu	54,65	58,85	7,68%	63,49	16,16%	7,88%

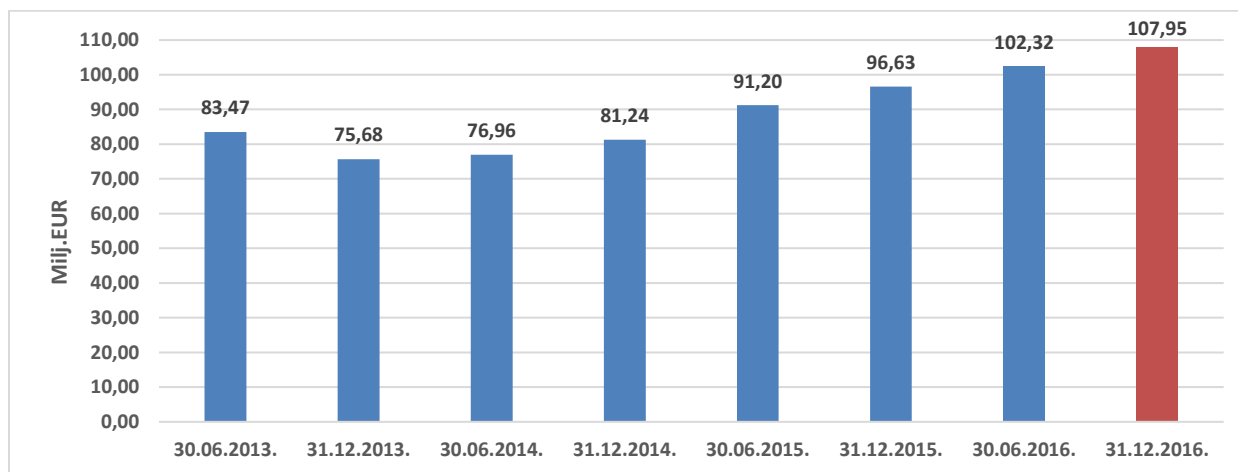
3. Kredītportfelis

3.1.att. Nebanku kredītu devēju kopējais kredītportfelis (milj. EUR)

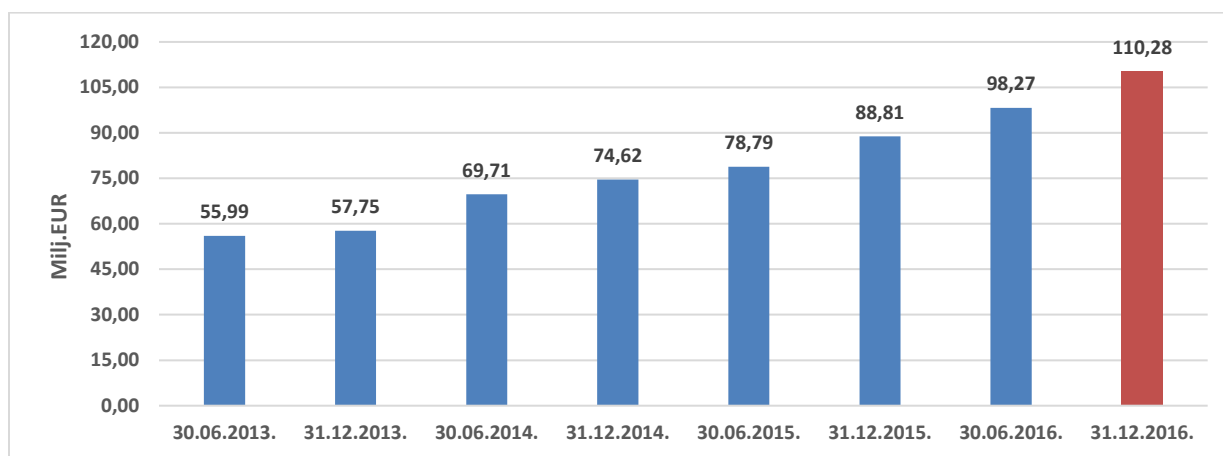
Nebanku kreditētāju patērētājiem izsniegto aizdevumu kopējā kredītportfeļa atlikums uz 2016.gada 31.decembri pirmo reizi pārskatu sagatavošanas vēsturē pārsniedza 500 milj. EUR, sasniedzot 527,79 milj. EUR, kas salīdzinājumā ar 2015.gada 31.decembri ir palielinājums par 76,89 milj. EUR jeb 17,05%, savukārt pieaugums pret 2013.gada 31.decembri (zemāko punktu 2013-2016 periodā) ir par 185,08 milj. EUR jeb 54,00% (3.1. att.).

Kopējā kredītportfeļa izmaiņas nodrošina pieaugumi Distances kredītu (3.2.att.), Patēriņa kredītu (3.3.att.) un Līzings un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu (3.4.att.) portfeļos, kamēr Kredītu pret kustamas mantas ķīlu (3.5.att) un Hipotekāro kredītu (3.6.att.) portfeļu izmaiņas ir negatīvas. Šāda tendence ir novērojama otro gadu pēc kārtas.

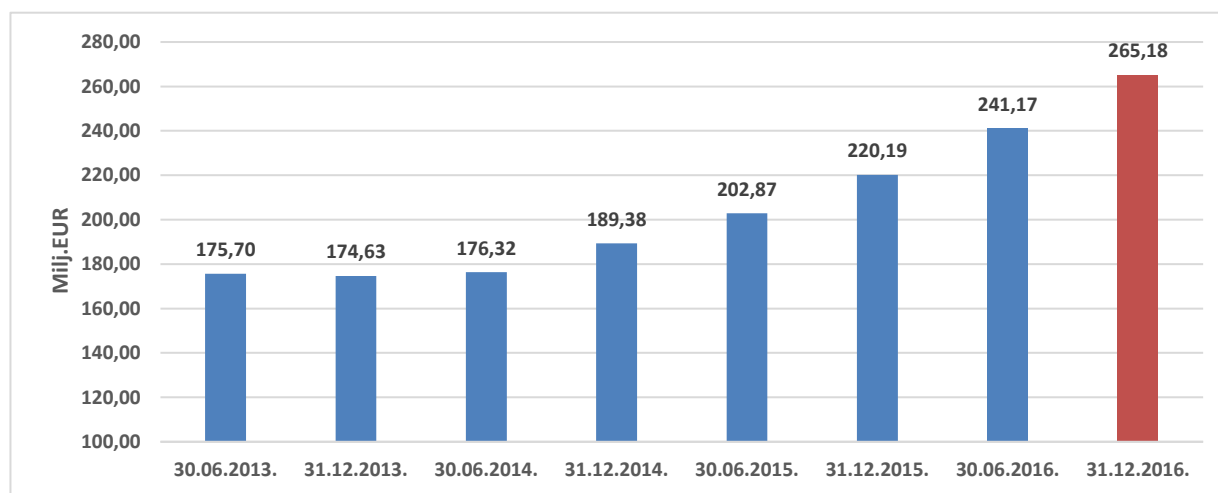
3.2.att. Distances kredītu portfelis (milj. EUR)

Distances kredītu portfeļa pieauguma tempi 2016.gadā bijuši uz pusi lēnāki nekā Patēriņa kredītu portfelim (+ 5,50% pret 12,22%). Jāatzīmē, ka arī 3 gadu periodā Patēriņa kredītu portfelis ir audzis dinamiskāk (+ 90,96%) nekā Distances kredītu portfelis (+ 42,64%).

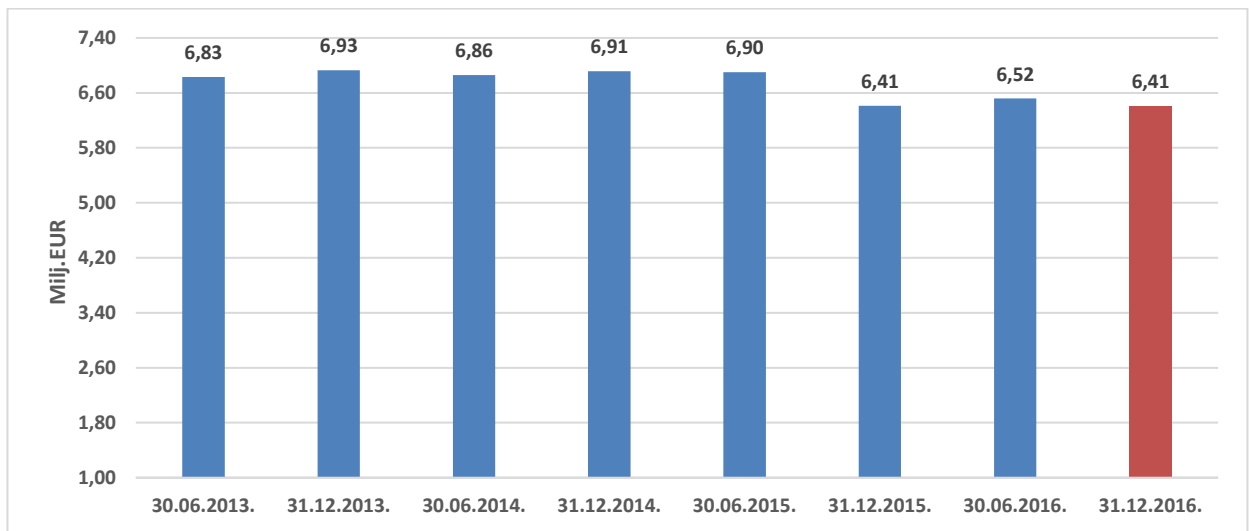
3.3.att. Patēriņa kredītu portfelis (milj. EUR)

Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfelis (3.4.att.) pēc stagnācijas perioda no 2013. gada jūnija līdz 2014. gada jūnijam kopš tā brīža uzrāda summā vislielāko pieaugumu no visiem kredītu veidiem + 88,86 milj. EUR, kas procentu izteiksmē aprēķināms 50,40% un ir otra labākā portfeļa pieauguma dinamika, uz 2015. gada 31. decembri pārsniedzot 220 milj. EUR. Līzinga un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu portfelis uz 2016. gada 31. decembri pārsniedza 265 milj. EUR un sastādīja 50,24% no visa nebanku kredītdevēju deklarētā kopējā portfeļa.

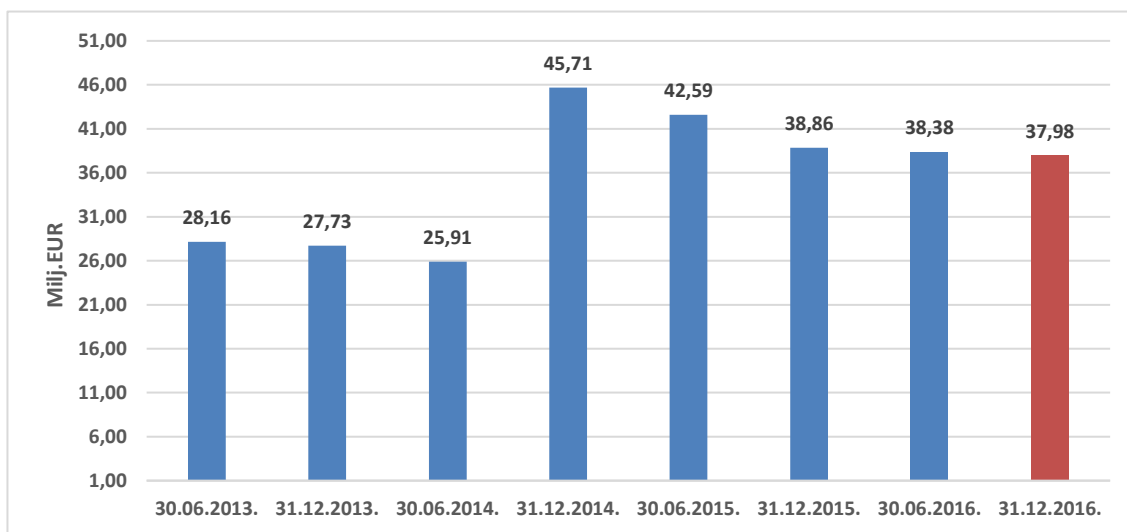
3.4.att. Līzinga portfelis (milj. EUR)

Kredītu pret kustamas lietas ķīlu kredītportfelī (3.5.att) pēc ilgstoša stabilitātes perioda, kad kredītportfeļa apmērs svārstījās 1,5% procentu amplitūdā, uz 2015. gada 31. decembri bija vērojams kritums, kopējam kredītu pret kustamas lietas ķīlu portfeļa atlikumam samazinoties līdz 6,41 milj. EUR. Uz 2016. gada 30. jūniju tas nedaudz pieauga (līdz 6,52 milj. EUR), taču uz gada beigām no jauna samazinājās līdz iepriekšējā gada nogales līmenim (6,41 milj. EUR)

3.5.att. Kredītu pret kustāmas mantas ķīlu portfelis (milj. EUR)

Hipotekāro kredītu kredītportfelis (3.6.att), pieredzējis krasu palielinājumu 2014.gada 2.pusgadā (par 19,80 milj. EUR jeb 76,42%), kas saistīts ar SIA UniCredit Leasing statistikas datus uzrādīto daļu UniCredit Bankas AS hipotekāro kredītu, kas pārņemti administrēšanai, kopš tā brīža tikai samazinās. Jāatzīmē, ka pat 2016.gadā fiksētais palielinājums jaunu Hipotekāro kredītu skaita noslēgšanas ziņā (2.1.tab.), nav bijis par šķērsli portfeļa samazinājumam par 0,40 milj. EUR jeb 1,04%.

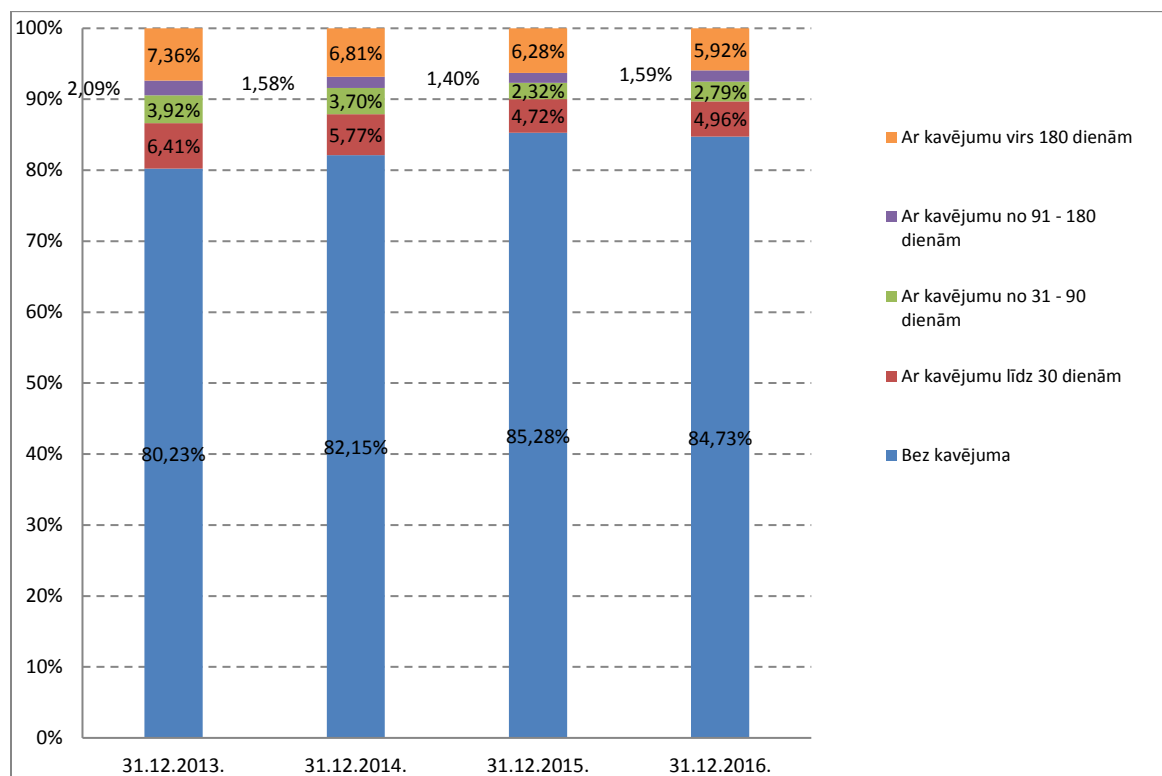
3.6.att. Hipotekāro kredītu portfelis (milj. EUR)

4. Kredītu kvalitāte

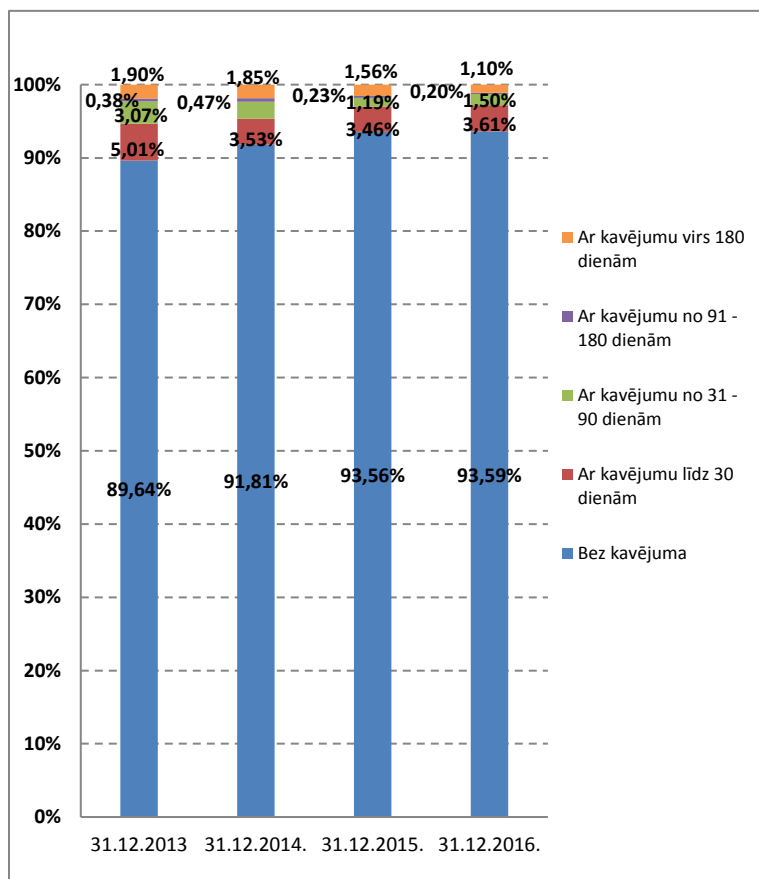
Nebanku kredītētāju kopējais kredītportfelis, kurš 2 gadus pēc kārtas (2014. un 2015.), vadoties pēc kredītu kvalitātes, bija uzrādījis uzlabojuma tendences, 2016.gadā salīdzinājumā ar 2015.gadu ir pasliktinājies. Ja 2015.gada 31.decembrī bez kavējuma kopējā kredītportfelī pēc apjoma bija 85,28%, tad 2016.gada 31.decembrī 84,73%, kas par 0,55 procentpunktiem sliktāks rādītājs. Portfeļa pasliktināšanās notikusi, pieaugot kavētajiem kredītiem uz 2016.gada 31.decembri trijās kavējuma grupās:

- 1) kavēts līdz 30 dienām 4,96% (pirms gada – 31.12.2015 - 4,72%);
- 2) kavēts no 31-90 dienām 2,76% (pirms gada – 2,32%);
- 3) kavēts no 91-180 dienām 1,59% (pirms gada – 1,40%).

Vienlaikus iesniegtie dati norāda, ka ilgstošie kavējumi – virs 180 dienām nebanku kredītdevēju portfeļos turpina samazināties – 2016.gada 31.decembrī uzlabojums pret 2015.gada 31.decembri 0,36 procentpunkti.

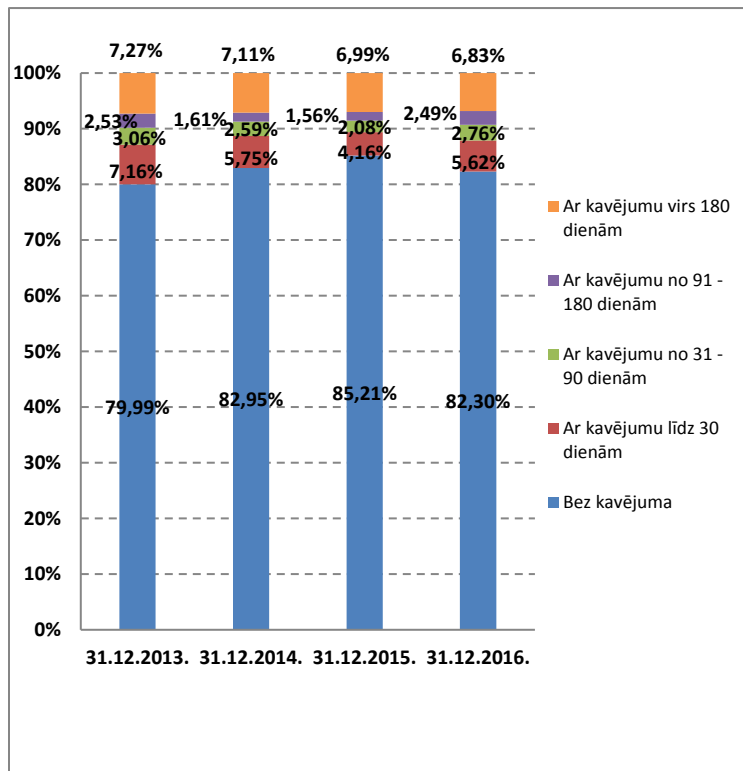

4.1. att. Nekavēto / kavēto kredītu (pēc apjoma) īpatsvars nebanku kreditēšanas sektorā.

Vislabākā kredītu kvalitāte turpina saglabāties Līzinga un citu ar transportlīdzekļiem vai citu objektu nodrošināto kredītu grupā, kurā bez kavējumiem uz 2016.gada 31.decembri bija 93,59% no kredītportfeļa, kas ir par 0,03 procentpunktiem labāks rādītājs nekā pirms gada. Līzinga un citu ar transportlīdzekļiem vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem 2016.gadā kavējuma apjoms ir palielinājies periodā līdz 30 dienām (+ 0,15 procentpunkti) un periodā no 30-90 dienām (+ 0,31 procentpunkts), kamēr periodā no 91-180 dienām kavēto kredītu apjoms gada laikā samazinājies par 0,03 procentpunktiem un ilgstošiem kavējumiem (virs 180 dienām) par 0,46 procentpunktiem.

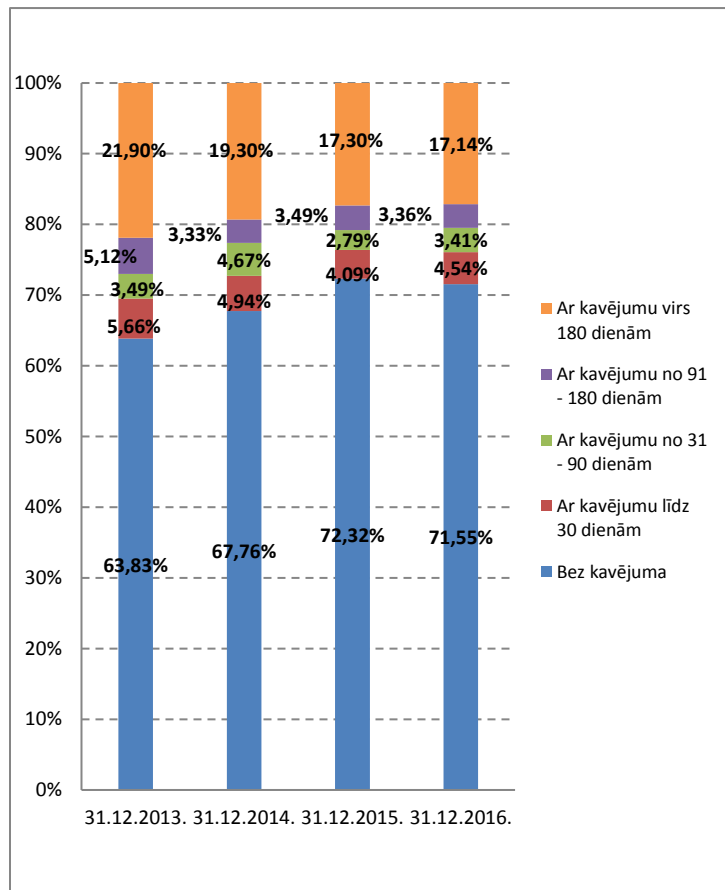
4.2. att. Līzinga un citu ar transportlīdzekļiem vai citu objektu nodrošināto kredītu portfeļa kvalitāte

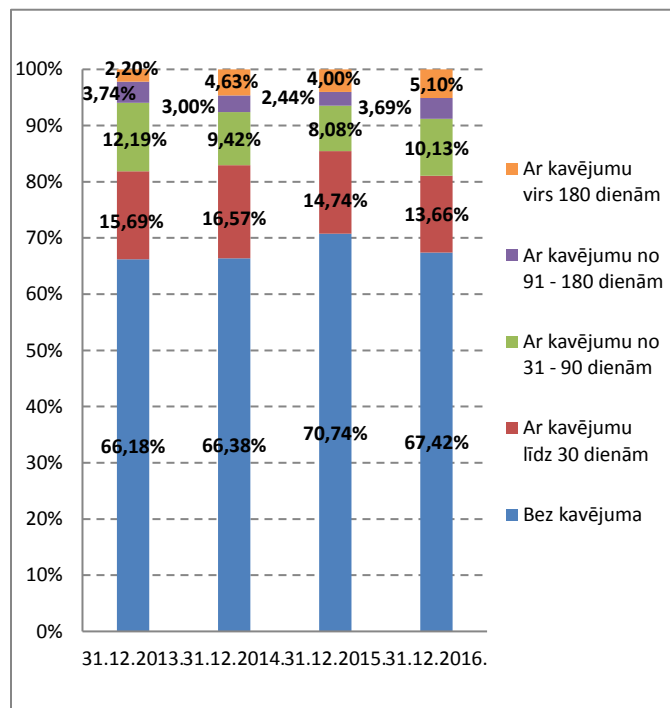
Otrais labākais kredītu portfelis pēc maksājumu disciplīnas ir Patēriņa kredītiem. Uz 2016.gada 31.decembri bez kavējuma bija 82,30% no patēriņa kredītu portfeļa, kas gan ir sliktāks rādītājs gan kā uz 2015.gada 31.decembri (85,21%), gan kā uz 2014.gada 31.decembri (82,95%). Vienlaikus norādāms, ka arī Patēriņa kredītu portfelī ilgstošo kavējumu apjoms turpina samazināties.

4.3. att. Patēriņa kredītu portfeļa kvalitāte

Distances kredīti pēc maksājumu disciplīnas otro gadu pēc kārtas stabili ieņem trešo vietu, apsteidzot Hipotekāros kredītus maksājumu kvalitātes rādītājā – kredīti bez kavējuma. Uz 2016.gada 31.decembri bez kavējuma bija 71,55% no visa izsniegtā Distances kredītu portfeļa, kas ir par 0,77 procentpunktiem mazāk nekā pirms gada. Distances kredītiem kavējumu īpatsvars palielinājies termiņā līdz 30 dienām (+ 0,45 procentpunkti) un no 31-90 dienām (+ 0,62 procentpunkti), savukārt samazinājies termiņā no 91-180 dienām (- 0,13 procentpunkti) un ilgstoši kavētajiem – virs 180 dienām (- 0,16 procentpunkti). Tomēr Distances kredītu grupā vēl joprojām ir vairākas sabiedrības, kurām novērojams ļoti sliktas kvalitātes portfelis: ar kavēto kredītu apjomu virs 70% un ilgstošajiem kavējumiem virs 60%.

4.4. att. Distances kredītu portfeļa kvalitāte

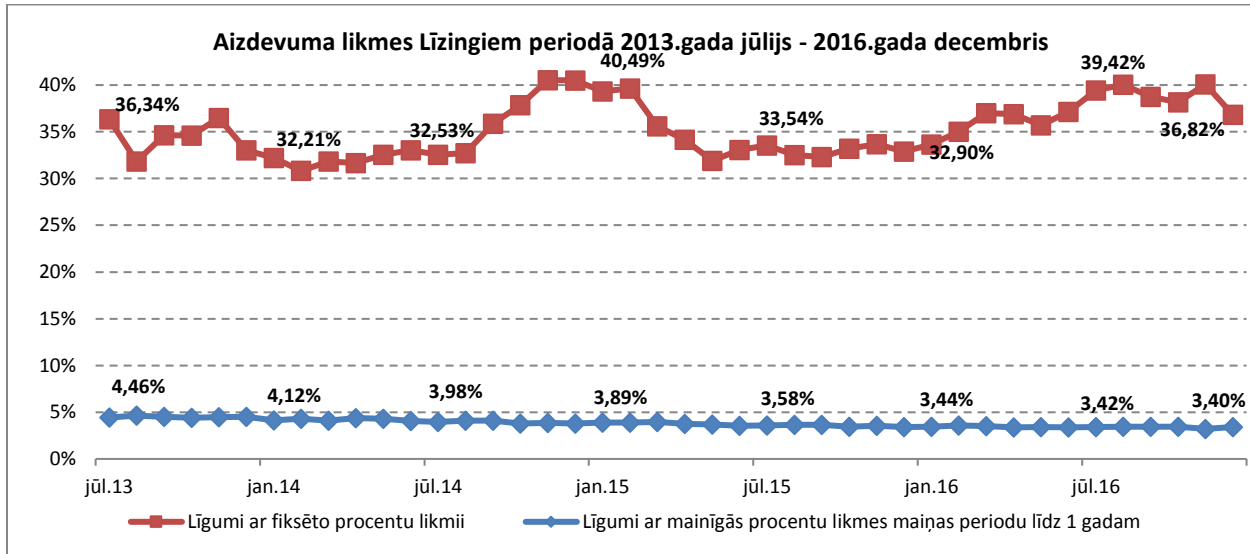

4.5.att. Hipotekāro kredītu portfeļa kvalitāte

Hipotekārie kredīti 2016.gadā pieredzējuši visbūtiskāko kredītportfeļa kvalitātes pasliktināšanos: portfelis bez kavējuma (-) 3,32 procentpunkti un atgriešanās tuvu 2013. un 2014.gadu līmenim, savukārt no četrām kavējuma grupām uzlabojums par 1,08 procentpunktiem tikai kavējumos līdz 30 dienām, kamēr pārējās kavējuma grupās vērojams pieaugums: 31-90 dienām (+) 2,05 procentpunkti, 91-180 dienām (+) 1,25 procentpunkti, virs 180 dienām (+) 1,10 procentpunkti. Hipotekāro kredītu ilgstošiem kavējumi - 5,10% no portfeļa apjoma uz 2016.gada 31.decembri ir līdz šim sliktākais rādītājs datu apkopošanas vēsturē.

5. Procentu likmes

Visstabilākās procentu likmes, ar vislēzenākajām izmaiņām jau ilgstoši ir vērojamas Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošināto kredītu līgumiem ar mainīgās procentu likmes maiņas periodu līdz 1 gadam. Salīdzinājumā ar 2015.gadu 2016.gadā tās ir turpinājušas samazināties, vēsturisko minimumu sasniedzot 2016.gada novembrī (3,21% vidējā svērtā procentu likme starp visiem aizdevējiem).

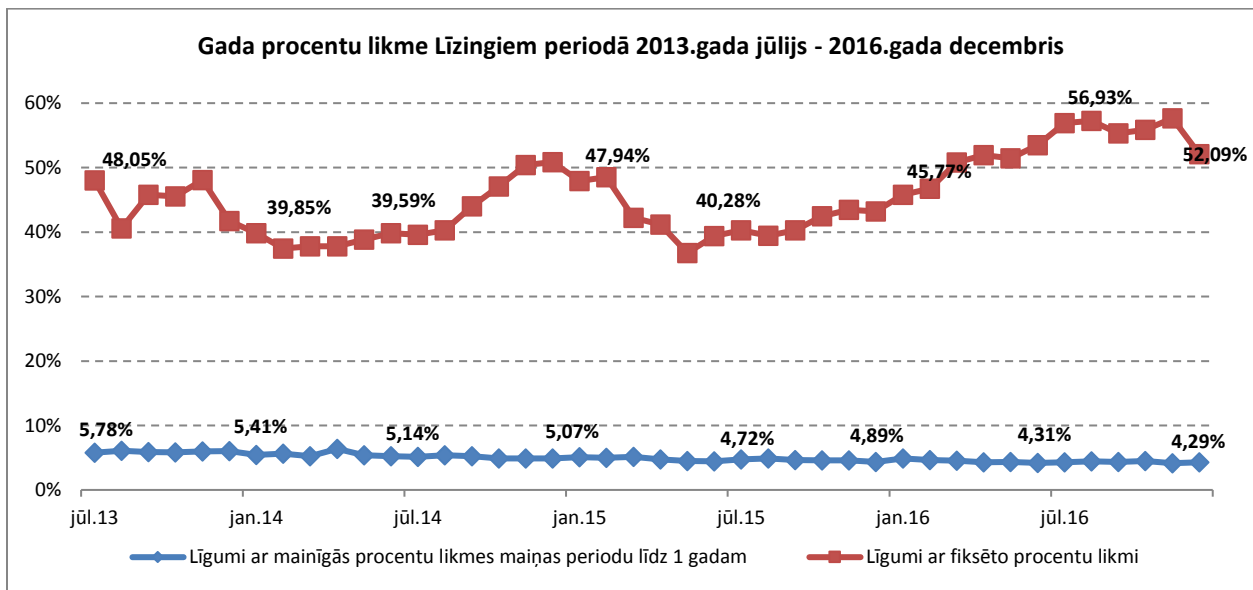

5.1. att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem no 2013.gada 1.jūlija līdz 2016.gada 31.decembrim.

Atšķirībā no mainīgajām procentu likmēm ar maiņas periodu līdz 1 gadam fiksētās procentu likmes pēc nepilna gada ilga stabilitātes perioda (2015.gada aprīlis – 2016.gada janvāris) atlikušajos 2016.gada mēnešos ir uzrādījušas pieauguma tendenci, vasarā pārsniedzot 40% robežu, savukārt 2016.gadu noslēdzot 36,82% līmenī.

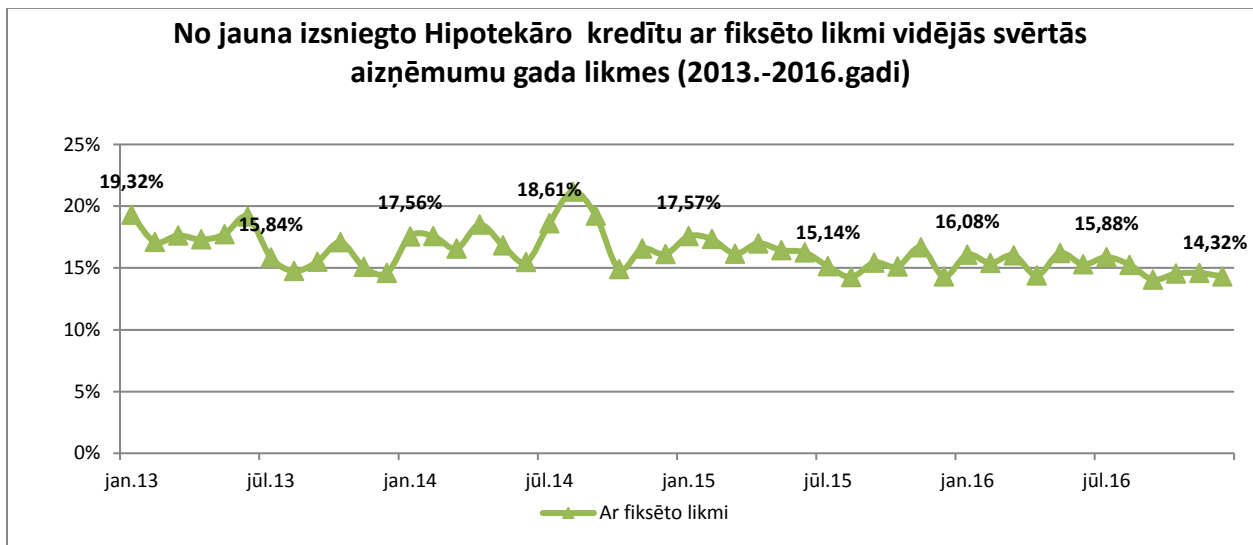
Būtisko atšķirību starp zemajām procentu likmēm līgumiem ar mainīgās procentu likmes maiņas periodu līdz 1 gadam un augstajām procentu likmēm līgumiem ar fiksēto procentu likmi nosaka faktors, ka pirmā tipa līgumi lielākajā daļā gadījumu tiek slēgti starp patērētājiem un līzīngā kompānijām, kurām pieejami lētāki finanšu resursi, savukārt otrā tipa līgumi starp patērētājiem un nebanku līzīngā devējiem, kuriem finanšu resursi ir ierobežoti (tie jāpērk par dārgāku cenu) un kuri, slēdzot darījumus, uzņemas lielākus riskus, kas vēlāk atspoguļojas šo līzīngu devēju portfeļa kvalitātē.

GPL līkne no jauna izsniegtajiem Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem ar mainīgo procentu likmi ar maiņas periodu līdz 1 gadam bijusi analoga šo kredītu aizdevumu likmēm. Tā turpina pakāpenisku lejupslīdi. Savukārt GPL līkne Līzīngā un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem ar fiksēto procentu likmi kāpj kopš 2015.gada jūnija. Ja 2015.gada otrajā pusgadā šīs līknes izmaiņas bija neizteiksmīgas (aptuveni + 1 procentpunkts mēnesī), tad 2016.gadā vērojams straujāks kāpums, 2016.gada novembrī fiksējot jaunu vēsturisko maksimumu kopš pārskatu sagatavošanas brīža – 57,66%.

5.2. att. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Līzings un citu ar transportlīdzekli vai citu objektu nodrošinātajiem kredītiem no 2013.gada 1.jūlija līdz 2016.gada 31.decembrim.

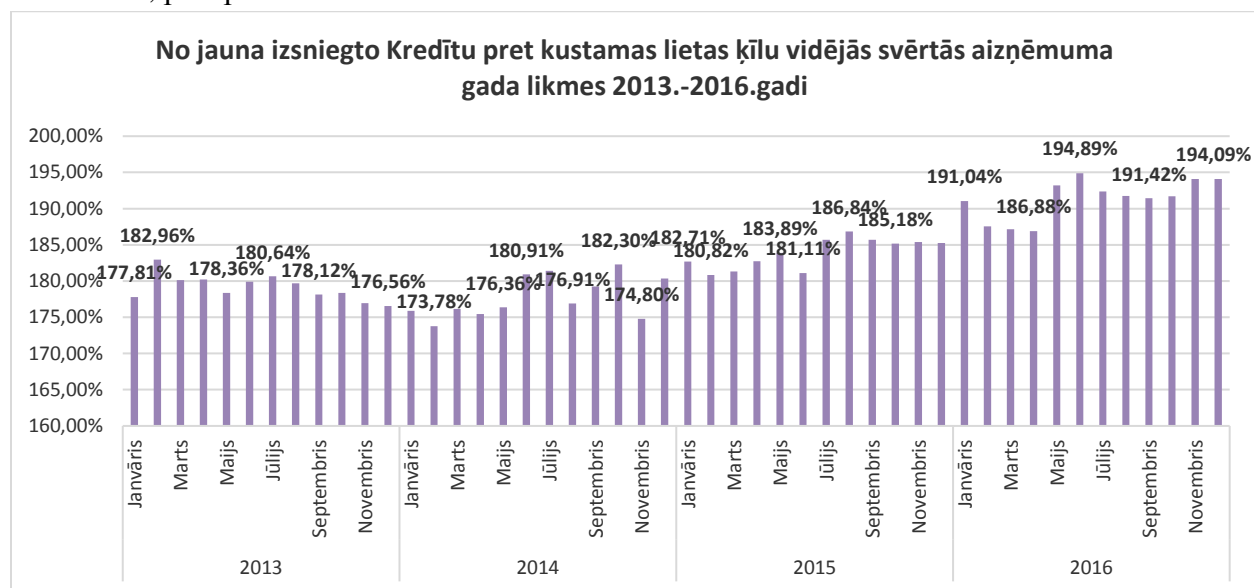
Hipotekārajiem aizdevumiem ar fiksēto aizdevuma likmi (5.3.att.) 2016.gadā līdzīgi kā iepriekšējā turpināja samazināties likmju svārstības. Ja vēl 2014.gadā starpība starp maksimāli lielāko un mazāko vidējo svērto mēneša aizdevuma likmi bija 6,28 procentpunkti, tad 2015.gadā svārstību amplitūda samazinājusies gandrīz uz pusi – 3,27 procentpunkti un 2016.gadā vairs tikai 1,76 procentpunkti. Vienlaikus arī pati vidēji svērtā procentu likme visa 2016.gada laikā pakāpeniski ir mazinājusies (no 16,08% janvārī līdz 14,32% decembrī).

5.3. att. No jauna izsniegto Hipotekāro kredītu ar fiksēto likmi vidējās svērtās aizdevuma procentu likmes laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2016.gada 31.decembrim.

Kredīti pret kustamas lietas ķīlu ir vienīgais no kredīta veidiem, kur aizdevumiem jau ilgākā laika periodā aug vidējās vidēji svērtās likmes, skatoties griezumā pa pusgadiem: 2014.gada 1.pusgada vidējā vidēji svērtā likme bija 176,42%, 2014.gada 2.pusgada – 179,17%, 2015.gada 1.pusgada - 182,11%, 2015.gada 2.pusgada – 185,68, 2016.gada 1.pusgada – 190,09%, 2016.gada 2.pusgada – 192,55%. Faktiski Kredīti pret kustamas lietas ķīlu pie gandrīz nemainīga no jauna

izsniedzamo aizdevumu apjoma, samazinoties no jauna noslēgto kredītu skaitam un kredītportfeļa atlikumam, pakāpeniski sadārdzinās.

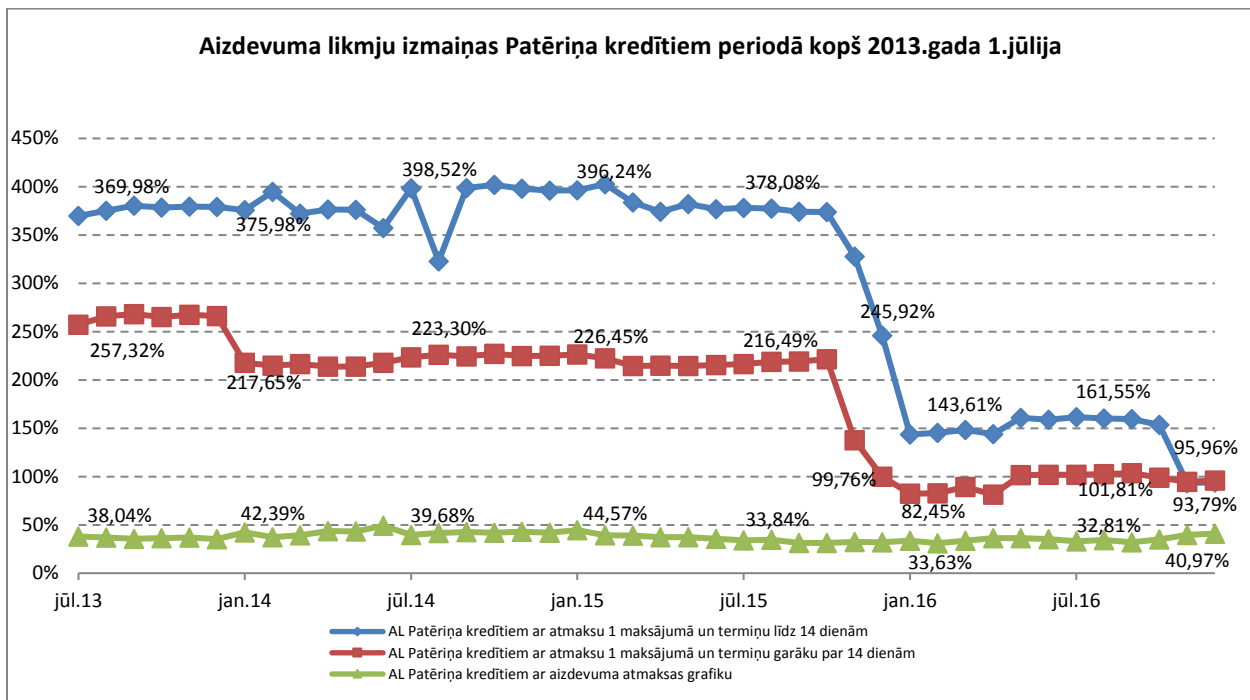

5.4. att. Vidējās svērtās aizdevuma procentu likmes no jauna izsniegtajiem Kredītiem pret kustamas mantas ķīlu laika periodā no 2013.gada 1.janvārim līdz 2016.gada 31.decembrim.

Vidējās svērtās aizdevuma likmes Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 14 dienām (5.5.att augšējā līkne), kuras 2015.gada sākumā sasniedza savu vēsturisko maksimumu līdzšinējā pārskatu apkopošanas laikā - 402,70%, līdz 2015.gada beigām nokritās līdz - 245,92%, t.i. par 156,78 procentpunktiem. Savukārt 2016.gada janvārī, spēkā stājoties ierobežojumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā attiecībā uz kredītu kopējām izmaksām, sekoja nākamais samazinājums par vairāk nekā 100 procentpunktiem – līdz 143,61%, kam turpmākajos mēnešos sekoja pakāpenisks kāpums līdz 161,55% (2016.gada jūlijs). Taču pašā gada nogalē šo kredītu likme strauji samazinājās vēlreiz, nostājoties nepilnu 94% līmenī.

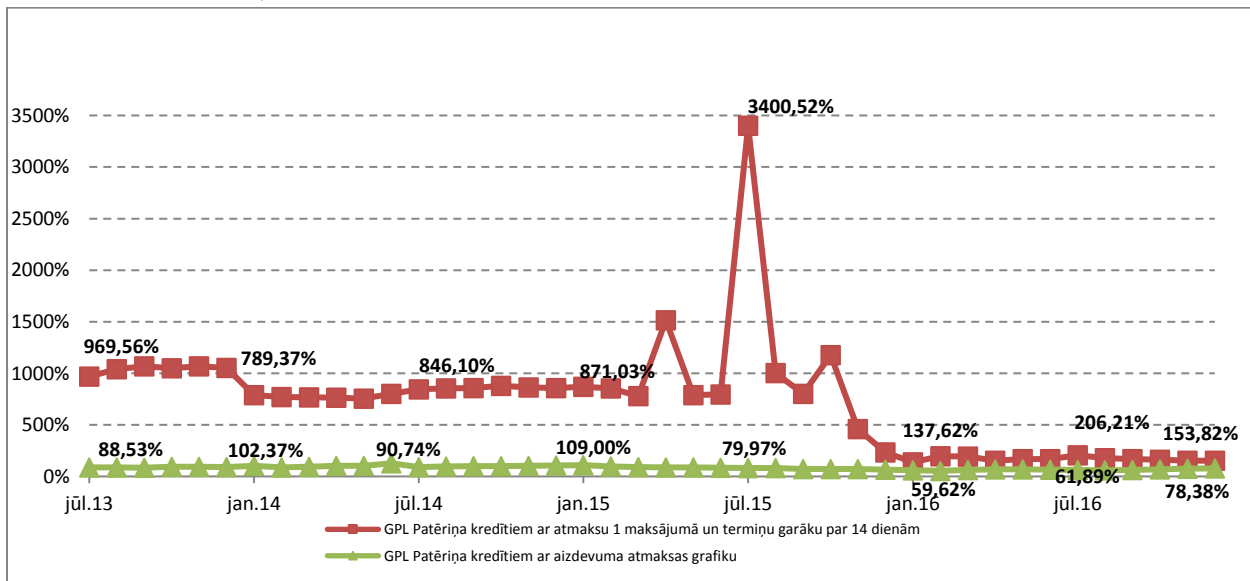
Savukārt aizdevumi ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām (5.5. att. vidējā līkne) 2015.gada nogalē piedzīvojuši cenas samazinājumu par aptuveni 122 procentpunktiem, līdz 2016.gada aprīlim zaudēja vēl aptuveni 18,5 procentpunktus, tad turpmākajos piecos mēnešos atguvās par 20-22 procentpunktiem (līdz 103,50%), līdz visbeidzot gadu noslēdza līmenī 95,96%. 2016.gada decembrī pirmo reizi pārskatu sagatavošanas vēsturē vidējās svērtās procentu likmes patēriņa kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām bija paslīdējušas zem vidēji svērtajām procentu likmēm ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu virs 14 dienām.

No visiem patēriņa kredītiem, kā redzams no 5.5. attēla apakšējās līknes, vismazāk svārstībām pakļautas ir aizdevuma likmes patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafīku. 2015.gada pēdējos četros mēnešos šīs likmes bija stabilā 31,4-32% līmenī, taču, sākot jau ar 2016.gada janvāri, uzrādīja pakāpenisku pieaugumu, līdz gada beigām sasniedzot 40,97%.

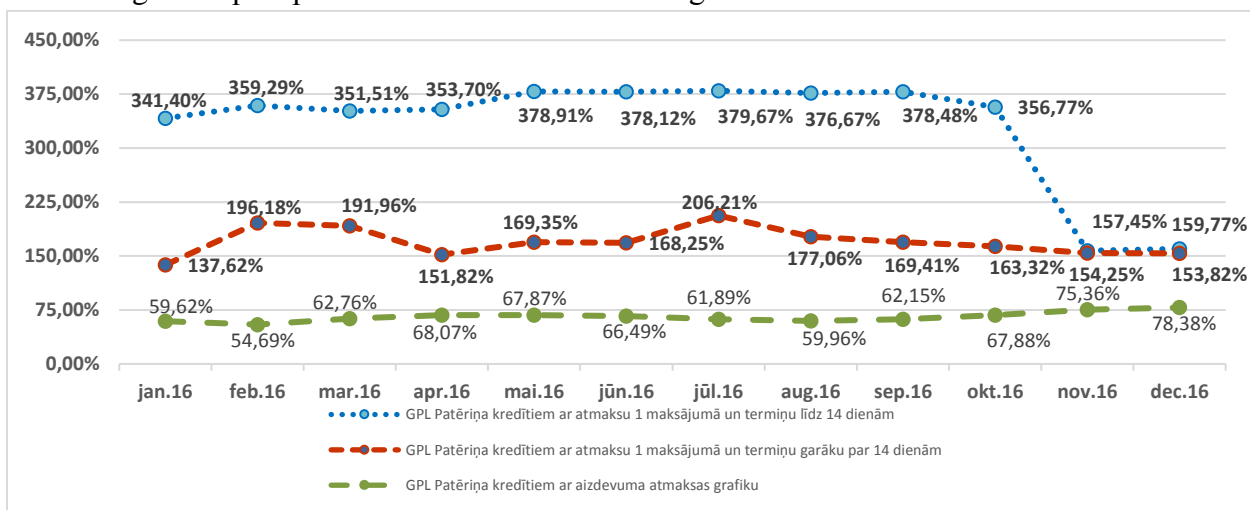
5.5.att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem.

Vidējās svērtās GPL Patēriņa kredītiem grafiski ilgstošā laika periodā tiek atspoguļotas divās kredītu grupās (5.6.att.). Augšējā līkne – Patēriņa kredītiem ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu virs 14 dienām – līknei tradicionāli augsts līmenis un jūtība pret sabiedrību izsniedzamo kredītu periodiskajiem sadārdzinājumiem (papildus izmaksām pie aizdevumu izsniegšanas, u.c.) kādā no laika periodiem. Tā 2015.gada martā – augustā lielās GPL līknes izmaiņas nodrošinājuši divu sabiedrību iesniegtie dati. Savukārt apakšējā līkne – Patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku lēnām slīdēja uz leju jau kopš 2015.gada sākuma līdz 2016.gada februāri tika sasniegts vēsturiskais minimums – 54,69%. Turpmākajos mēnešos GPL Patēriņa kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku gan paaugstinājās par vairāk nekā 20 procentpunktiem, gadu noslēdzot līmenī 78,38%.

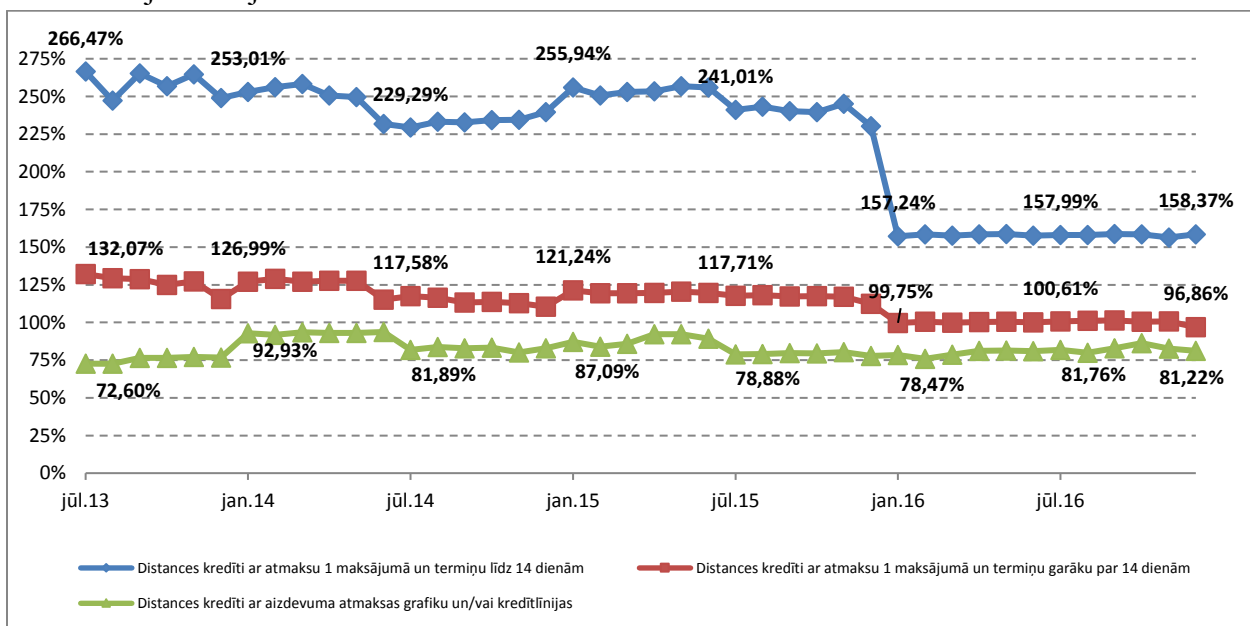
5.6.att. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu virs 14 dienām un aizdevumiem ar atmaksas grafiku.

2016.gads ir pirmais, kad no sabiedrību iesniegtās informācijas iespējams izveidot visas trīs GPL līknes, pārskatāmi tās salīdzinot gada griezumā. Līknes uzskatāmi demonstrē īstermiņa Patēriņa kredītu (līdz 30 dienām) izmaksu samazinājumu un Patēriņa kredītu ar aizdevuma atmaksas grafiku pakāpenisku sadārdzināšanos 2016.gadā.

5.7. Vidēji svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Patēriņa kredītiem 2016.gadā.

Distances kredītu vidējām svērtajām aizdevuma likmēm (5.8.att.) līdz pat 2014.gada nogalei visās kredītu grupās dalījumā pēc atmaksas veida bija tendence samazināties. Tomēr pēc tam situācija mainījās.

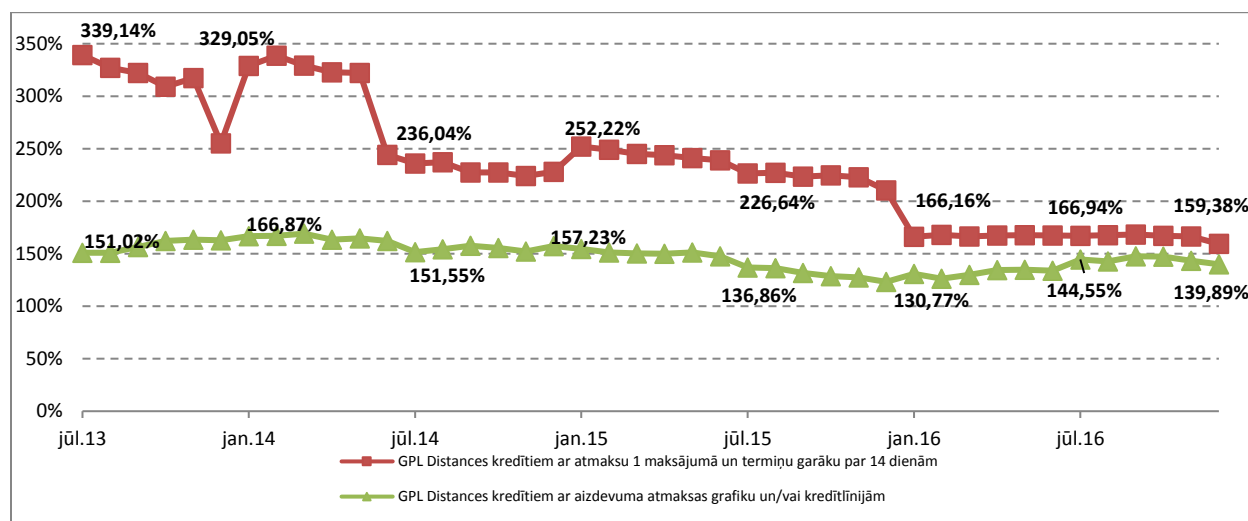
5.8.att. Vidējās svērtās aizdevuma likmes no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem.

Kā redzams no 5.8. attēla augšējās līknes, Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām procentu likmes pieauga vēl 2014.gada vasaras otrajā pusē, tomēr līdz pat 2014.gada novembrim izmaiņas bija nenozīmīgas – vien + 5,20 procentpunkti, kam decembrī sekoja straujš kāpums un turpmāka līmeņa saglabāšanās visā 2015.gada 1.pusgadā, līdz 2015.gada 2.pusgadā atsākas lejupslīde, gadu noslēdzot ar (-) 26,46 procentpunktiem salīdzinājumā ar gada maksimumu. Savukārt 2016.gada janvārī seko vidēji svērtās aizdevuma likmes kritums uzreiz par

73,02 procentpunktiem un līmenī 157,25%-158,75% procentu likmes Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu līdz 14 dienām saglabājas visu 2016.gadu.

Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām zemākā aizdevuma likmju robeža iepriekš tika fiksēta 2014.gada decembrī - 110,39%, kam sekoja tūlītējs pieaugums par 10,85 procentpunktiem jau nākamajā mēnesī un nostabilizēšanās 119,50 - 120,50% līmenī 2015.gada 1.pusgadā. Līdz 2015.gada beigām seko lēzena likmju lejupslīde līdz 112,43%, savukārt 2016.gada janvārī straujš samazinājums par 12,68 procentpunktiem līdz 99,75%. Turpmākajos 2016.gada 10 mēnešos likmes Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām augstāk par 101,32% nepakāpjas un 2016.gada decembrī tiek fiksēts jauns vēsturiskais minimums kopš pārskatu sagatavošanas brīža – 96,86%.

Vidējās svērtā procentu likmes Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām (5.8.att.) 2014.gada zemākajā punktā (80,15%) bija novembrī, kam arī ir sekoja kāpums uz augšu, tiesa, ne tik straujš kā iepriekšējās divās Distances kredītu grupās, 2015.gada 1.pusgadu noslēdzot pie 89,34%. Tomēr jau 2015.gada 2.pusgada pirmajā pārskata mēnesī – jūlijā Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām procentu likmes strauji – vairāk par 10 procentpunktiem krīt un līmenī 78-79% paliek līdz gada beigām. 2016.gada februārī šīs vēlreiz likmes samazinās, sasniedzot jaunu vēsturisko minimumu – 75,82%, taču turpmāk - līdz 2016.gada oktobrim vidējās svērtā procentu likmes Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām pakāpeniski pieaug, līdz tiek sasniegti 86,24%. Gads tiek noslēgts par 5 procentpunktiem zemākā līmenī – 81,22%.

5.9.att. Vidējās svērtās GPL no jauna izsniegtajiem Distances kredītiem.

GPL Distances kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām un Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām līknes bija lejupejošas visa 2015.gada garumā (5.9.att.). Kredītiem ar atmaksu 1 maksājumā un termiņu garāku par 14 dienām GPL 2015.gadā kopumā samazinājās par vairāk nekā 40 procentpunktiem un 2016.gada janvārī vērojams vēl viens kritums par vairāk nekā 44 procentpunktiem līdz 166,16%, turpmākajos mēnešos GPL saglabājoties 166-168,50% līmenī, līdz 2016.gada decembrī zaudējot vēl 7 procentpunktus. Savukārt GPL Distances kredītiem ar aizdevuma atmaksas grafiku un/vai kredītlīnijām, savu vēsturisko minimumu, kopš tiek apkopoti dati, sasniedza 2015.gada decembrī – 123,20%, taču 2016.gadā līdz septembrim pakāpās atpakaļ līdz 147,42%.

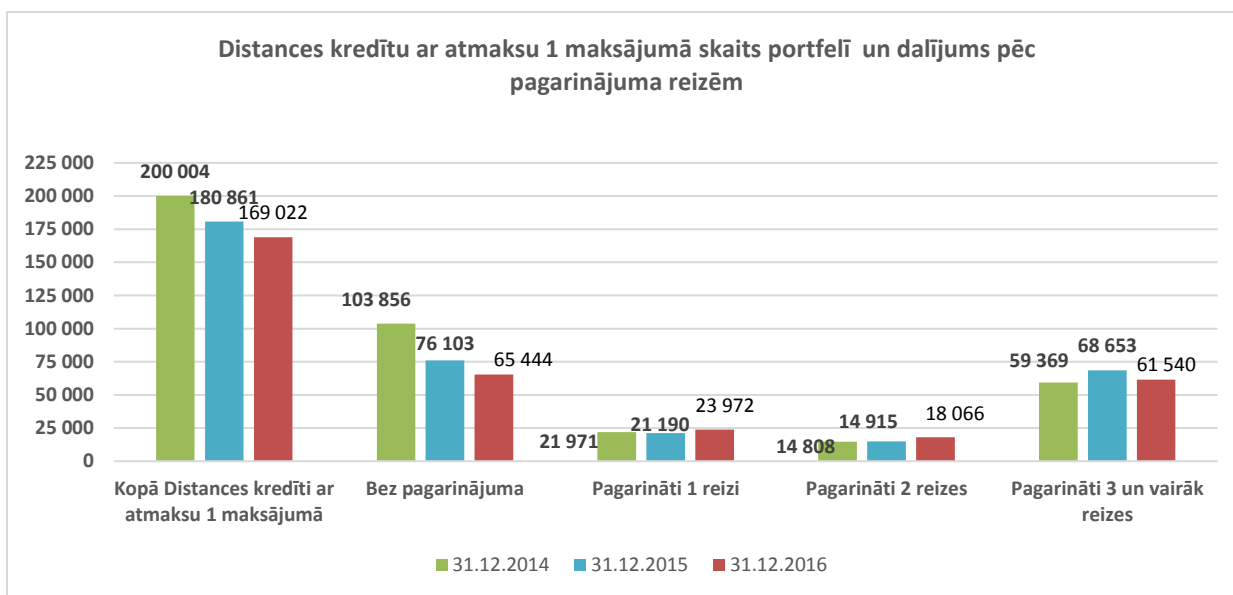
6. Distances kredītu pagarināšana

Sākot ar 2014.gadu, PTAC, ņemot vērā Distances kredītu sniedzēju patērētājiem plaši piedāvāto iespēju, samaksājot atsevišķu maksu, pagarināt Distances kredītu atmaksas termiņu, uzsāka apkopot statistiku arī par kredītu pagarināšanu.

6.1.Tabula

Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā struktūra pēc pagarinājumu skaita

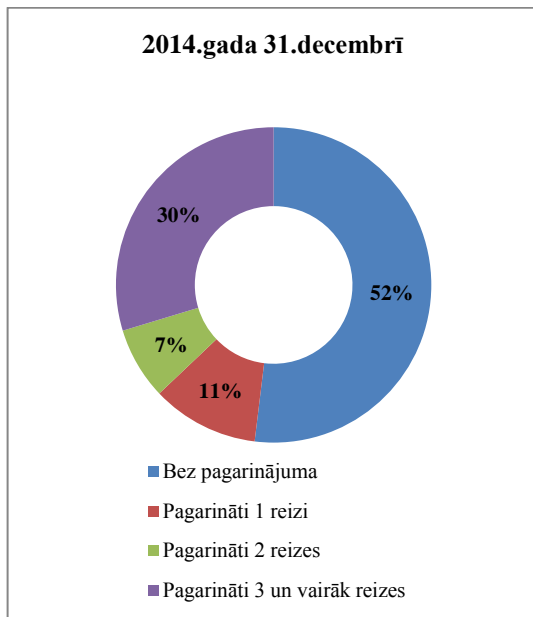
	31.12.2014		31.12.2015		31.12.2016	
Kopā Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā	200 004	100,00%	180 861	100,00%	169 022	100,00%
Bez pagarinājuma	103 856	51,93%	76 103	42,08%	65 444	38,72%
Pagarināti 1 reizi	21 971	10,99%	21 190	11,72%	23 972	14,18%
Pagarināti 2 reizes	14 808	7,40%	14 915	8,25%	18 066	10,69%
Pagarināti 3 un vairāk reizes	59 369	29,68%	68 653	37,96%	61 540	36,41%

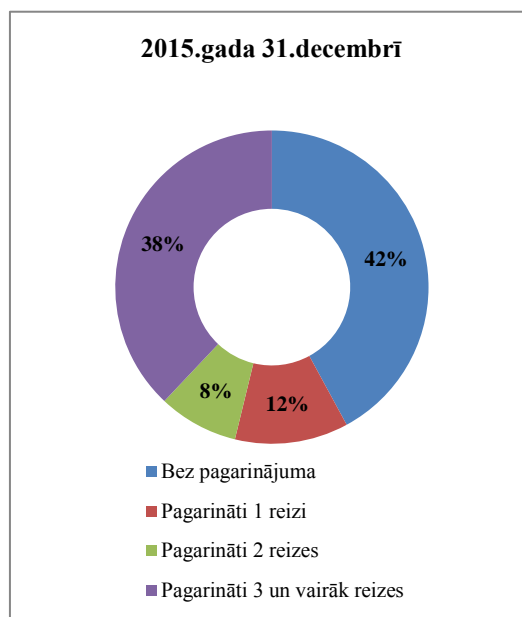
6.1.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā skaits portfeli un dalījums pēc pagarinājuma reizēm uz 2014., 2015. un 2016.gada 31.decembri.

6.1.Tabula un 6.1., 6.2., 6.3. un 6.4. (25.lpp) attēli uzskatāmi parāda, ka nebanku kredītdevēju portfeli 2016.gadā turpinājusies iepriekš - 2015.gadā vērojamā tendence - samazinās Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā (31.12.2016 pret 31.12.2015 (-) 10,42%, 31.12.2015 pret 31.12.2014 (-) 9,57%) un samazinās Distances kredītu skaits ar atmaksu 1 maksājumā, kuri nav pagarināti, kā arī kredītu bez pagarinājuma īpatsvars no 52% 31.12.2014 līdz 42% 31.12.2015 un līdz 39% 31.12.2016. Uz 2016.gada beigām salīdzinājumā ar 2015.gada analoģo periodu portfeli ir pieaudzis to kredītu skaits, kuri pagarināti vienu reizi (+ 13,13%), vēl straujāk to kredītu skaits,

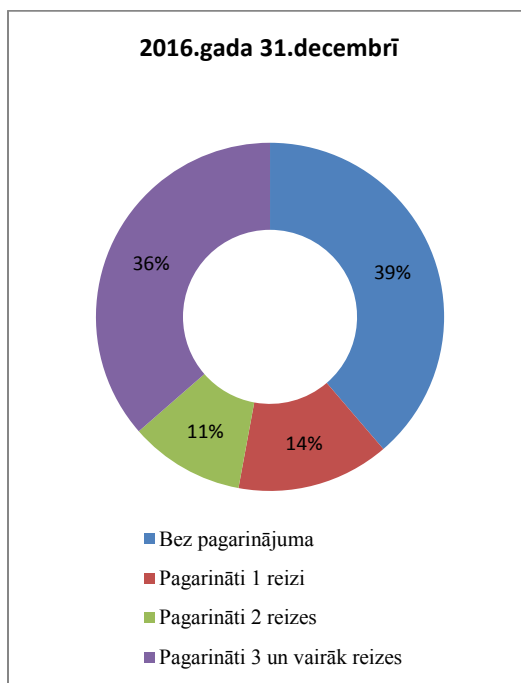
kas pagarināti divas reizes (+21,13%), savukārt to kredītu skaits, kas pagarināti 3 un vairākas reizes, ir samazinājies.

6.2. att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2014.gada 31.decembrī.

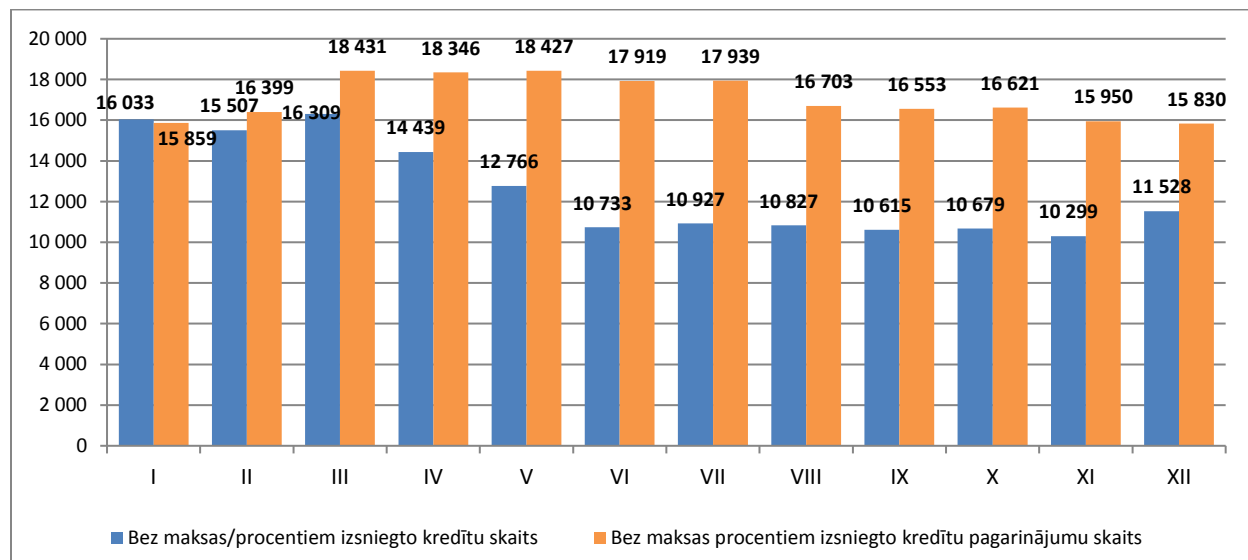

6.3.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājumu reizēm 2015.gada 31.decembrī.

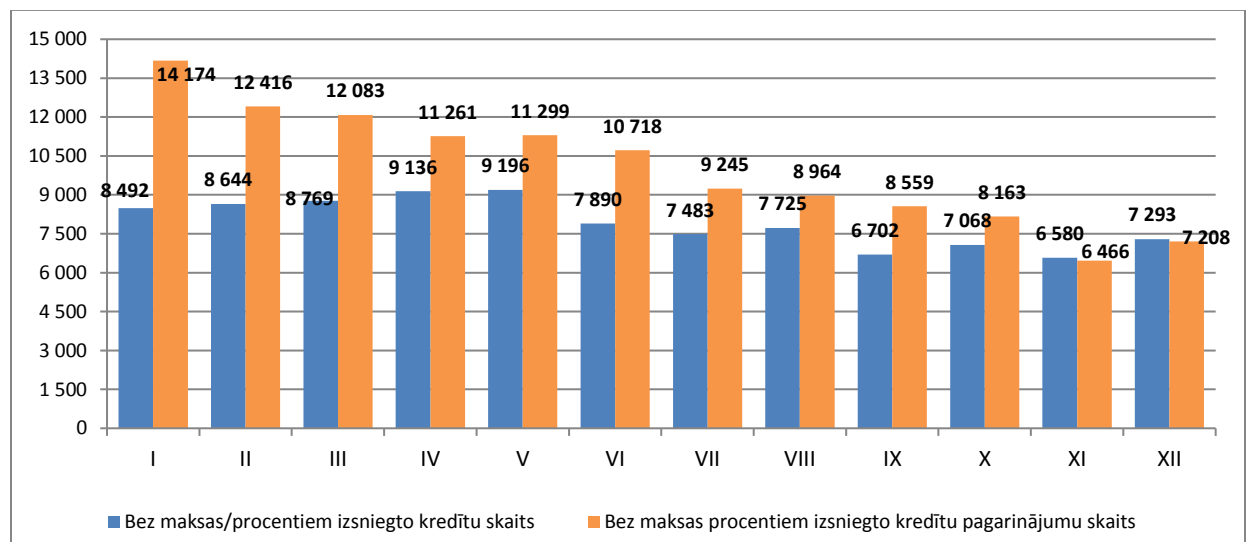

6.4.att. Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā procentuālais dalījums pēc pagarinājuma reizēm 2016.gada 31.decembrī.

2014.gada rudenī Distances kredītu grupā sākās bez maksas/procentiem no jauna izsniedzamo kredītu būtiska palielināšanās. 2014.gada oktobrī salīdzinājumā ar tā paša gada septembri šādu kredītu skaits dubultojās, pārsniedzot 16 000, un tādā līmenī (izņemot 2014.gada decembri, kad bija vērojams palielinājums vēl par 13% līdz 18 500) noturējās turpmākos 6 mēnešus – līdz pat 2015.gada martam ieskaitot. Sākot ar 2015.gada aprīli bez maksas/procentiem no jauna izsniedzamo Distances kredītu skaits samazinās: sākotnēji 2015.gada vasarā – līdz nepilniem 11 tūkstošiem ik mēnesi (6.4.att.), 2016.gada sākumā līdz aptuveni 8,5 tūkstošiem (6.5.att.), 2016.gada nogalē līdz 6,5-7,3, tūkstošiem (6.5.att.)

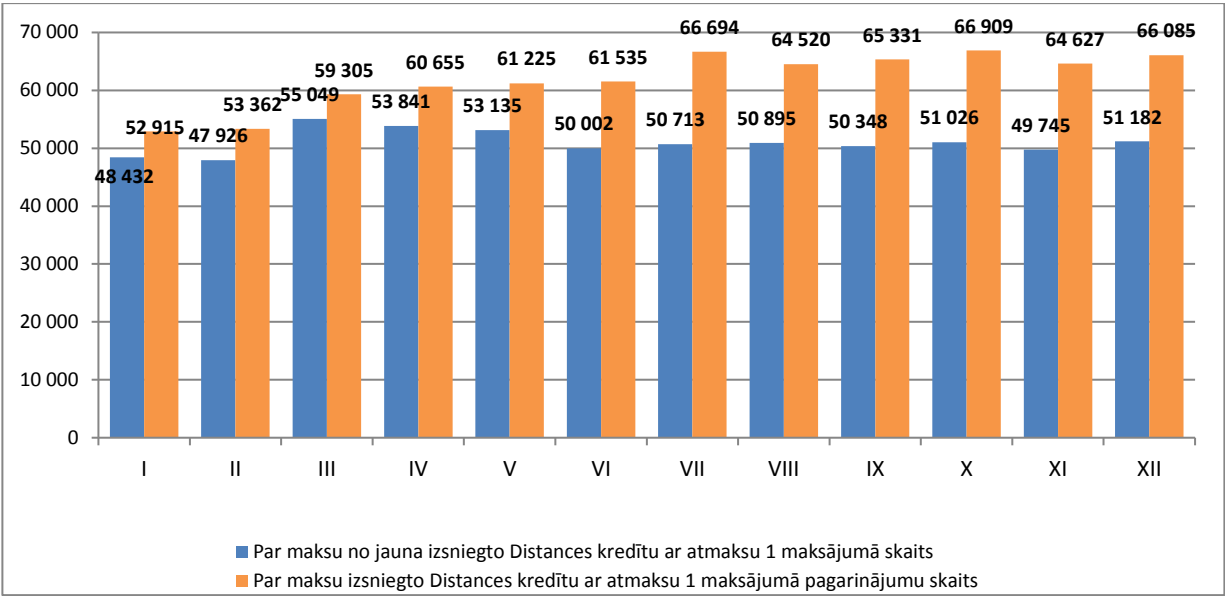
6.4.att. Bez maksas/procentiem izsniegtie Distances kredīti un bez maksas/procentiem izsniegto Distances kredītu pagarinājumi 2015.gadā.

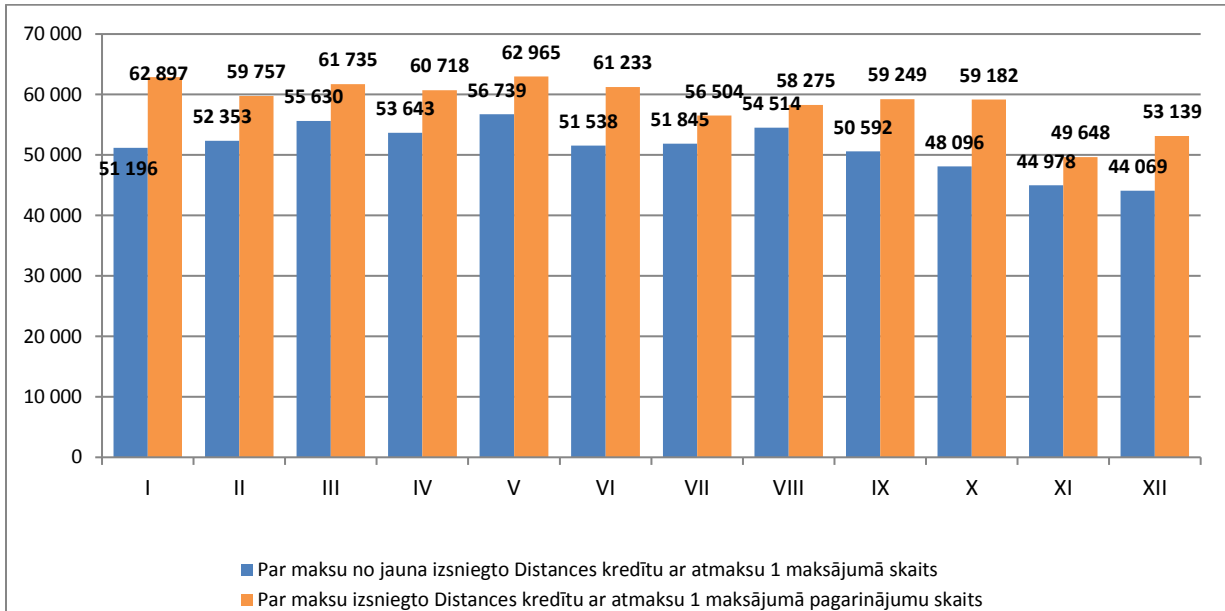
6.5.att. Bez maksas/procentiem izsniegtie Distances kredīti un bez maksas/procentiem izsniegto Distances kredītu pagarinājumi 2016.gadā.

Kā norādīts PTAC iepriekšējos pārskatos – mēnesi pēc aktīvās Distances kredītu bez maksas/procentiem kreditēšanas uzsākšanas 2014.gada nogalē tikpat strauji sāka pieaugt šo

kredītu pagarināšanas apjomi. Un, ja līdz 2015.gada februārim bez maksas/procentiem Distances kredītu izsniegšana un pagarināšana bija tuvu līdzsvarā (6.4.att. 26.lpp.), tad, sākot ar 2015.gada martu, bez maksas/procentu Distances kredītu pagarināšana 5 mēnešus pēc kārtas bija aptuveni 18 tūkst. gadījumi mēnesī, kas par aptuveni 7 tūkst. vairāk nekā izsniegšana no jauna un tikai ar 2015.gada augustu pagarināšana sāka pakāpeniski samazināties. Tomēr tikai vairāk nekā pēc gada - 2016.gada novembrī izsniegšana un pagarināšana bez maksas/procentu Distances kredītiem izlīdzinājās.

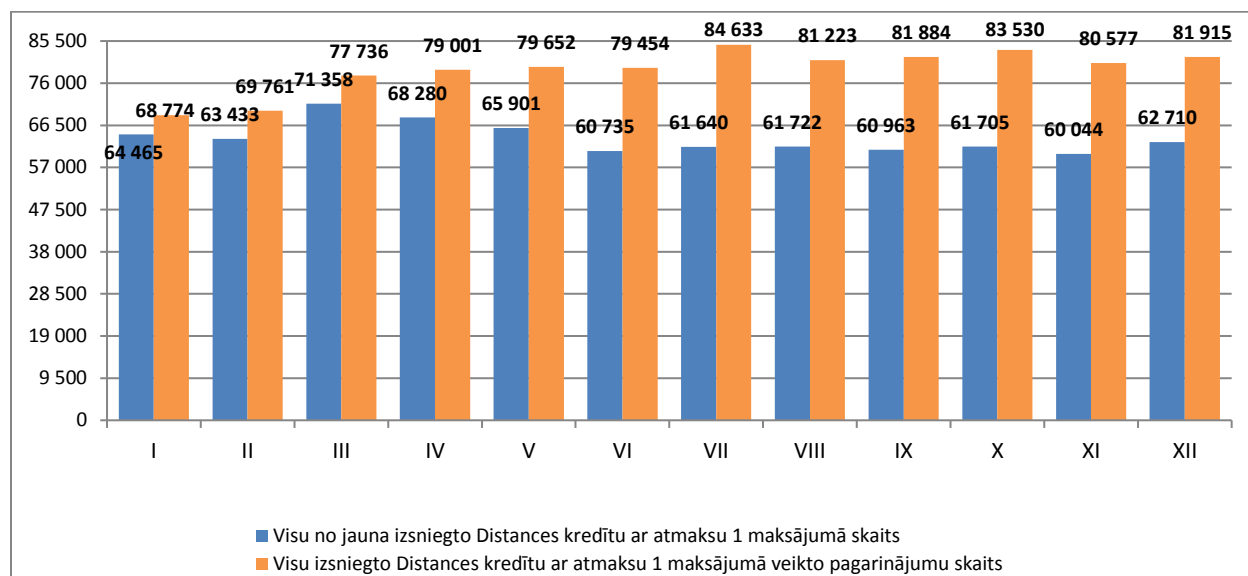

6.6.att. Par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un par maksu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi 2015.gadā.

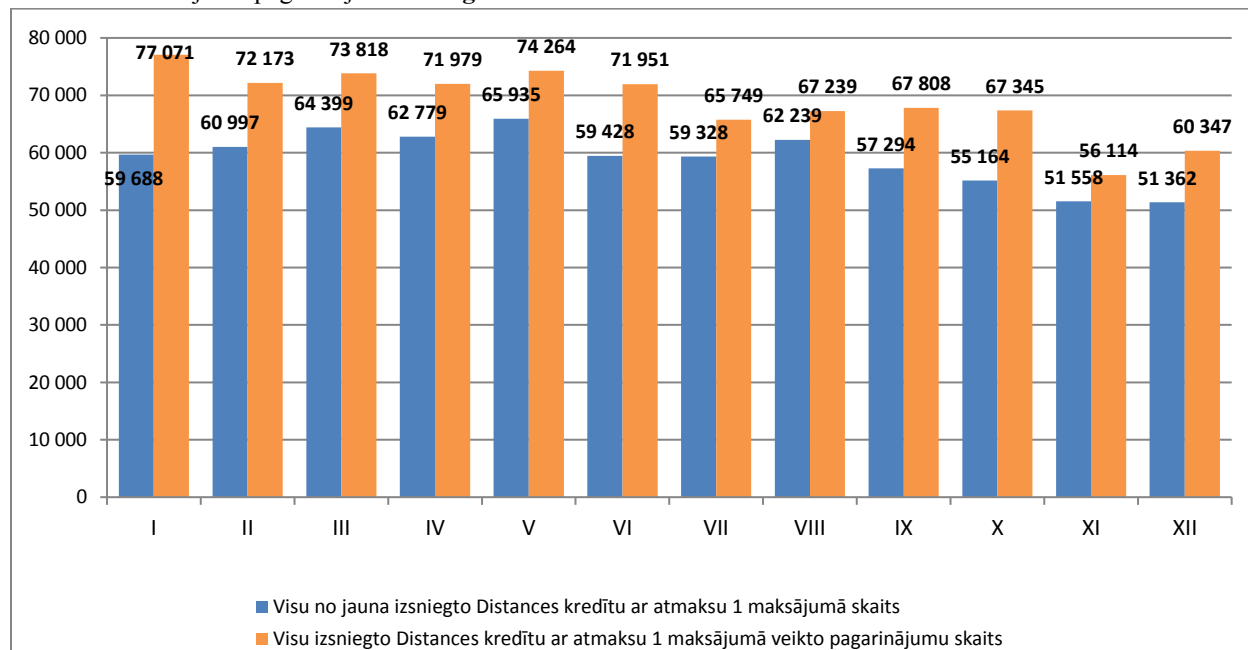

6.7.att. Par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un par maksu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi 2016.gadā.

Aplūkojot 6.6. un 6.7.attēlus (27.lpp.), ir redzams, ka Distances kredītu ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 30 dienām par maksu/ procentiem izsniegšana 2015.gadā bijusi caurmērā vienmērīga (50-51 tūkst. mēnesī), savukārt 2016.gads raksturojas ar svārstībām (janvārī – 51,2 tūkst, maijā jau 56,7 tūkst. un decembrī 44 tūkst.). Dati norāda, ka šie kredīti 2016.gada otrajā pusē no patērētāju puses ir mazāk pieprasīti, vai arī sabiedrības ierobežojušas to izsniegšanu. Vienlaikus jānorāda, ka maksas Distances kredītu ar atmaksu vienā maksājumā un termiņu līdz 30 dienām pagarināšana atšķirībā no bez maksas/procentu Distances kredītu pagarināšanas nav izlīdzinājusies ar izsniegšanu, kaut arī gada laikā samazinājusies no 66 tūkst. (2015.gada decembris) līdz 53 tūkst. (2016.gada decembris).

6.8.att. Visi izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un visu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi **2015.gadā.**

6.9.att. Visi izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā un visu izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumi **2016.gadā.**

6.8. un 6.9.attēlos (28.lpp) ir apvienoti no jauna bez maksas/ procentiem un no jauna par maksu izsniegtie Distances kredīti ar atmaksu 1 maksājumā, salīdzinot tos ar šo abu kredītu pagarinājumu skaitu. Attēli parāda, ka Distances kredītu ar atmaksu vienā maksājumā izsniegšanas maksimums – 71 358 jauni kredīti mēnesī tika sasniegts 2015.gada martā un turpmāk samazinās, līdz 2016.gada decembrī izsniegti tikuši par 20 tūkst. kredītu mazāk – 51 362. Savukārt maksas un bezmaksas izsniegto kredītu pagarināšana maksimumu sasniedza 2015.gada jūlijā – 84 633, piecus turpmākos mēnešus noturoties virs 80 tūkstošiem pagarinājumu ik mēnesi un līdzvērtīgi kā ar jauno kredītu izsniegšanu – līdz 2016.gada beigām zaudējot 20 tūkst. – 60 347 pagarinājumi 2016.gada decembrī.

Līdz ar to, apkopojot 2016.gada pārskata rezultātus, iespējams secināt, ka 2016.gada 1.janvārī spēkā stājušies grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas bija vērsti uz kredītu kopējo izmaksu ierobežojumiem, gada laikā ir ieviesušas sekojošas izmaiņas patērētāju un komersantu savstarpējās attiecībās:

1. Distances kredītos samazinājies bez maksas/procentiem no jauna izsniegto kredītu skaits ar atmaksu vienā maksājumā un šo kredītu pagarināšana;
2. nav samazinājies patērētājiem par maksu/procentiem no jauna izsniegto Distances kredītu ar atmaksu vienā maksājumā skaits, taču ir samazinājusies šo kredītu pagarināšana;
3. sabiedrības vairāk piedāvā patērētājiem produktus, kas spēj piesaistīt patērētājus ilgtermiņā (kredītus ar aizdevuma atmaksas grafiku, kredītlinijas);

6.2.Tabula

Distances kredītu izsniegšana un pagarināšana pirms un pēc izmaiņām Patērētāju tiesību aizsardzības likumā attiecībā uz kredītu kopējo izmaksu ierobežošanu

Rādītājs	2014.gads	2015.gads	Izmaiņas % 2015/2014	2016.gads	Izmaiņas % 2016/2015
Bez maksas/procentiem izsniegto Distances kredītu skaits	122 328	150 622	23,13%	94 978	-36,94%
Bez maksas/procentiem izsniegto Distances kredītu pagarinājumu skaits	103 319	204 977	98,39%	120 556	-41,19%
Maksas izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā skaits	576 185	612 294	6,27%	615 193	0,47%
Maksas izsniegto Distances kredītu ar atmaksu 1 maksājumā pagarinājumu skaits	605 097	743 163	22,82%	705 302	-5,09%
Grafikā atmaksājamo (t.sk. kredītliniju) izsniegto kredītu skaits	92 289	119 055	29,00%	155 190	30,35%

4. būtiski kā Distances kredītos, tā Patēriņa kredītos samazinājušās izmaksas par šo kredītu izmantošanu;

5. uz 2016.gada 31.decembri salīdzinājumā ar iepriekšējo divu gadu analogo periodu ir pasliktinājusies kredītportfeļa kvalitāte Distances, Patēriņa un Hipotekārajiem kredītiem.